

Zimski bivak

Intervju: Lars Kolind

**Participacija in
aktivno državljanstvo**

Kolofon

Glavni in odgovorni urednik
Miha Bejek (miha.bejek@gmail.com)

Urednik fotografije
Nace Kranjc (nace.kranjc@gmail.com)

Urednica sklopa Igra
Petra Grmek (5ra.grmek@gmail.com)

Oblikovanje
Igor Bizjak (bizi@rutka.net)

Lektoriranje
Barbara Bejek (barbara.bejek@gmail.com)

Novinarji in sodelavci
Jaka Bevk, Vesna Bitenc, Vesna Boštjančič,
Gašper Cerar, Borut Cerkvenič, Teja Čas,
Tea Derguti, Mojca Galun, Primož Kolman,
Žan Kuralt, Nina Medved, Frane Merela,
Jona Mirnik, Urša Može, Boris Mrak, Tadej
Pugelj, Lucija Rojko, Tadeja Rome, Tomaž
Sinigajda, Tomaž Sterniša

Naslov uredništva
revija.tabor@gmail.com

Izdajatelj
Zveza tabornikov Slovenije
Parmova 33, Ljubljana
01/3000-820
zts@guest.arnes.si

Predsednik izdajateljskega sveta
Igor Bizjak

Grafična priprava
Tridesign d.o.o., Ljubljana

Tisk
Schwarz d.o.o., Ljubljana

Naklada
6400 izvodov

Revija Tabor sofinancira Ministrstvo za
izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS.

Cena posameznega izvoda je 2,09 €, letna
naročnina je 20,86 €, cena za tujino pa letna
naročnina s pripadajočo poštnino. DDV je
vštet v ceno. Transakcijski račun: 02010-
0014142372. Upoštevam le pisne odpovedi
do 31. januarja za tekoče leto.

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana.

Revija Tabor je vpisana v razvid medijev
Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno
številko 792.

ISSN 0492-1127

Mi smo prihodnost

Foto: Domen Šverko

Pozdravljeni, voditeljice in voditelji prihodnosti!

“Taborniška organizacija ustvarja voditelje prihodnje generacije,” je misel, ki je odmevala z vseh nastopov in pogovorov z danskim podjetnikom in skavtom Larsom Kolindom, ki je marca obiskal Slovenijo. Tudi v tem Taboru je še nekaj odmevov omenjene misli in upamo, da bo odmevala dovolj dolgo, da najde pot v vsa ušesa in glave, tako tabornikov kot celotne družbe.

Smo tisti, ki znamo voditi, torej vodimo! Pokažimo družbi s konkretnimi aktivnostmi, da smo tisti, ki lahko naredimo premik na bolje. A ključno je, da prebijemo notranji krog taborniške organizacije in začnemo aktivno delovati in sodelovati s preostalimi deli družbe. O čem govorim?

Poglejmo primer. Čistilne akcije so pohvale vredna stvar, ampak kakšen je zares učinek, če vsako leto naberejo več sto kubičnih metrov smeti? Poudarjam, vsako leto! Narava je seveda hvaležna za to, ampak če je naš cilj čista narava, očitno ne delamo pravih stvari. Čistilne akcije so kot obisk zdravnika. Narava je bolna od smeti in s čistilno akcijo ji enkrat na leto le ponudimo tableto, da ji je za trenutek malo bolje. Če je to področje za tabornike pomembno, moramo v program vključiti predvsem preventivo, zelo aktivno preventivo. Ni dovolj, da vzgajamo lastne člane v pravih vrednotah, to moramo širiti v družbo, med “druge”. Saj tudi na čistilnih akcijah pobiramo smeti od “drugih”. Edino pravilno, učinkovito in trajnostno, kot se rado reče, bi bilo, da preprečimo, da se vsi ti odpadki sploh znajdejo v naravi. Če smo se kaj naučili iz predavanj Larsa Kolinda, naj bo to, da znamo postaviti namen na prvo mesto in temu prilagoditi aktivnosti. Želimo čisto okolje? Prav, ampak dvomim, da je rešitev (le) v organizaciji čistilnih akcij.

Bodite vodje, pokažite, da znate, oziroma izkoristite čas v organizaciji, da se tega naučite! To je aktivno državljanstvo, o katerem pišemo v Temi meseca. Ali, kot bi rekel naš novi danski skavtski prijatelj: “Prevzemite pubodo!”

Miha Bejek, glavni urednik

Aktualno

- 4 Novice / Čas za vodje in Za bolj čisto okolje
- 5 Novice / Piljenje taborniških znanj
- 6 Novice / Sproščeno in Pomladna zimovanja
- 7 Novice / Fotka meseca in Izleti

Igra

- 8 Veščine / Muhasti april
- 10 Razvedrilo / Vreme ali podnebje?
- 10 Razvedrilo / Oblaki

Dogodivščina

- 12 Veščine / Še ne znaš brati not?
- 14 Naredi sam / Lesen glavnik
- 15 Faca vod / Nč ni še

Raziskovanje

- 16 Taborniki in njihovi

- poklici / Mitja Pugelj, razvojni inženir
- 17 Orientacija / Raztegnjen romb
- 18 Kosobrinovi pripravki / Srednji trpotec
- 19 Astronomija / Delni Lunin mrk in Komet Panstarrs
- 20 Gremo v naravo / Zimski bivak

- 22 Taborniška skrinja / Taborniški spomini

Aktualno

- 24 Tema meseca / Participacija in aktivno državljanstvo
- 28 Stran vodstva ZTS / Nov sodelavec in Posvet KVIDO

- 29 Kritično oko / Naša skupna Pisarna
- 30 Mednarodno / Interameriška skavtska regija
- 31 Svetkova avantura / Sneg v mojem življenju
- 32 Aktualno / Lars navdušil in navdahnil tabornike
- 33 Intervju / Lars Kolind, skavt in podjetnik
- 36 Reportaža / Na 31. skupščini ZTS
- 38 Mnenje / Seks iz mesta!
- 39 Aktualno / Aktivno z mladimi in za mlade
- 40 Od rodov / Nočno orientacijsko tekmovanje

- 41 Od rodov / Na zasneženih Lokvah in Kuharski izziv na Paškem Kozjaku
- 42 Od rodov / GG Race in MČ zimovanja na Gori Oljki
- 43 Od rodov / Kran' ni več usran in Potepanje Kraških viharnikov

Razvedrilo

- 44 Zgodba za taborni ogenj / Videti življenje skozi roznate povoje
- 45 Iz taborniške pesmarice / V luči sonca

Aktualno

- 46 Koledar akcij
- 47 Zadnja plat

Fotografija na naslovnici: Eva Bolha

Nepričakovano bel marec

Besedilo: Uredništvo

Zvončki in trobentice ... smo si želeli prepevati marca, pa nas je narava skoraj vsak teden zasula z novo pošiljko snega. Taborniških aktivnosti to seveda ni ustavilo, so pa bile namesto pomladno obarvane precej bolj zimsko.

Čas za vodje

Minuli mesec je zaznamovalo več dogodkov in srečanj za vodstva rodov in druge vodje v taborniški organizaciji. Najbolj odmeven, tudi v širši družbi, je bil obisk danskega podjetnika in skavta **Larsa Kolinda**. Na povabilo Zveze tabornikov Slovenije je v podporo organizacije Svetovne skavtske konference v Sloveniji leta 2014 izpeljal več javnih predavanj, za tabornike, študente in menedžerje. Njegovo glavno sporočilo tabornikom je bilo, da je taborniški program predvsem program za razvoj nove generacije vodij in da moramo dati družbi to jasno vedeti.

In tokrat za taborniške vodje res ni bilo predaha. Vodstva rodov so se skupaj zbrala na letni **Skupščini ZTS**. Zjutraj so udeleženci na delavnicah razpravljali o nekaterih aktualnih temah in pripravljali predloge za skupščino. Popoldne so na plenarnem delu dolgo potekale predvsem razprave o spremembah Statuta ZTS, do končne odločitve o slednjem pa bo očitno potrebnega še nekaj dela. Potrdilo se je poročila, programe, nov pravilnik o krojih in izbralo mednarodno rutico.

Vodstva so se v mnogih rodovih dobila tudi na **občnih zborih društev**, kjer so sprejemali in potrjevali rodove programe in poročila ter ponekod volili nove člane vodstev. Novo vodstvo so izbrali tudi na starešinstvu **Mestne zveze tabornikov** iz Ljubljane.

Bližajo se taborjenja, v polnem teku pa so tudi že priprave nanje, zato je ZTS kot vsako leto organizirala tri module **Seminarja za vodstva taborjenj**. Z novimi ali le osveženimi znanji, ki so jih udeleženci pridobili, bodo taborjenja rodov še boljša in bolj varna.

Predavanje
Larsa Kolinda za
tabornike. Foto:
Domen Šverko

Novo vodstvo MZT Ljubljana. Foto: Muc

Za bolj čisto okolje

Lepo je videti, ko spomladi sneg skopni, da izpod snega pokukajo cvetlice, ne pa smeti. In taborniki vsako leto "popravljamo" to sliko narave s številnimi čistilnimi akcijami. Letos je sneg sicer vztrajal dlje, a nekateri so se čiščenja že lotili. **Zveza tabornikov Kranj** je organizirala tradicionalno akcijo Očistimo Kranj - Kranj ni več usran ter zbrala kup odpadkov iz Kranja in okolice, Rod bistre Savinje Šempeter je čistil obrežje potoka Struga in reke Savinje, svoja kraja pa so s čistilno akcijo polepšali tudi taborniki Rodu skalnih taborov Domžale in Rodu bistriških gamsov Kamnik.

Piljenje taborniških znanj

Blížajoči se monogobji pomenijo vse več aktivnosti v rodovih, ki so usmerjene v učenje temeljnih taborniških znanj in njihovo praktično preizkušanje. V **Rodu Tršati Tur Ljubljana** so pripravili Turboj, rodov trening za območni mnogobj, GG-ji **Rodu Bičkova skala Ljubljana** so se na Rožniku preizkusili v orientaciji, taborniki **Rodu Sivega volka Ljubljana** pa so imeli na Sv. Ani lov na lisico. Lisico so lovili tudi MČ-ji **Rodu Lilijski grič Pesje**, njihovi GG-ji pa so se na akciji Makaron pomerili v znanju vozlanja vozlov - video posnetke vozlanja so objavili tudi na spletu. **Koroška zveza tabornikov** je pripravila tečaj prve pomoči, imenovan Tečaj za življenje, kjer so se udeleženci poučili tudi o postopkih oživljanja.

Taborniških znanj pa taborniki niso preverjali le na rodovih akcijah, ampak so imeli priložnost preveriti tudi, kako dobri so v primerjavi z drugimi rodovi. Tradicionalno so se navdušenci nad orientacijo podali v tokrat zasneženo noč na Nočnem orientacijskem

Tečaj za življenje. Foto: RKJ

tekmovanju, ki ga organizira **Rod Močvirski tulipani Ljubljana**. Nekoliko mlajši, gozdovniki in gozdnice pa so se v orientaciji in taborniških veččinah preizkusili na akciji GG race, ki jo je pripravila **MZT Ljubljana**.

na akcija RBS Šempeter. Foto: Tone Tavčer

Tekmovalno vzdušje na GG race. Foto: Mito Kristan

Majski Tabor

Prispevke in informacije za aprilsko številko Tabora zbiramo na naslovu revija. tabor@gmail.com. Uredništvo si pridržuje pravico do presoje o objavi in krajšanja prispevkov. Rok oddaje člankov je 26. april!

Uredništvo

Sproščeno

Namen nekaterih druženj pa mora biti preprosto v - druženju. Taborniki Obljubljanskega območja ZTS so se dobili na šaljivem tekmovanju, ki ga je pripravil **RBG Kamnik**, na Veselem srečanju MČ, ki ga je organiziral **Rod soških mejašev Nova Gorica**, pa so se zabavali najmlajši iz severnoprimerškega območja.

PP-ji **Rodu srebrnih krtov Idrija** so se družili na bovlingu, MČ-ji **Rodu Samorastniki Ljubljana** pa so si na kino večeru ogledali film *Pastirci*.

Praznično obarvano akcijo so imeli taborniki **Rodu upornega plamena Mengeš**, ki so pripravili lov na velikonočnega zajčka, člani **Rodu Topli vrelec Topolšica** pa so izdelali gregorčke in jih na gregorjevo spustili po Toplici. Nekateri rodovi so obeležili tudi svoje praznike oziroma obletnice. **Rod Bičkova skala** je s proslavo praznoval 60-letnico, **Rod Srnjak Logatec** pa je svojo 20-letnico obeležil z razstavo v športni dvorani v Logatcu.

Kepanje na Zimladovanju Jezerskih ščuk. Foto: Margareta Pakiž

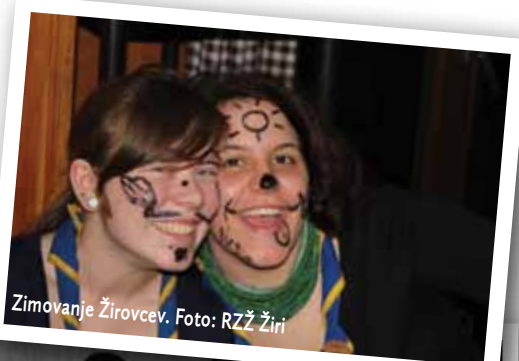
Bivak na lovu na lisico na Sv. Ani. Foto: RSV Ljubljana

Pomladna zimovanja

Kar nekaj rodov je svoja zimovanja izpeljalo v preteklem mesecu in letos se jim je zaradi obilice snega res lahko reklo zimovanja. **Rod Sergeja Mašere Piran** je zimsko idilo izkusil na Lokvah, na Paškem Kozjaku so uživali MČ-ji **Rodu Pusti grad Šoštanj**, vse izmene MČ zimovanj so uspešno zaključili tudi v **Rodu Jezerski zmaj Velenje**, v **Rodu jezerska ščuka Cerknica** pa so svojo akcijo poimenovali kar Zimladovanje.

Sneg so izkoristili tudi udeleženci **temeljnega tečaja bivanja v naravi in pionirstva** in se odpravili na zimski bivak v Kočevski Rog, taborniki **Rodu modrega vala Trst-Gorica** pa so šli na smučarski vikend v Kranjsko Goro.

Na taborniški koči na Kovku so se na večdnevni akciji Kolk za 2 spoznavali GG-ji **Rodu Sivega volka** in **Rašiškega rodu Ljubljana**, na motivacijsko soboto so šli vodniki **RMT Ljubljana**, taborniki **Rodu koroških jeklarjev Ravne na Koroškem** pa so organizirali motivacijski vikend za gimnazijce, in sicer z namenom pridobiti nove kadre za delo v rodu.

Zimovanje Žirovcev. Foto: RZŽ Žiri

Jezerski zmajčki na zimovanju. Foto: RJZ Velenje

Fotka meseca

Vzdušje na Skupščini Zveze tabornikov Slovenije. Foto: SiNi

Izleti

MČ vod Dinosaurji iz **RBS Ljubljana** se je odpravil na izlet v Muzej čebelarstva v Radovljico, člani PP kluba PuKoti iz istega rodu pa so dan po proslavi 60-letnice rodu odšli na izlet v Kranj. Člani **RSM Piran** so odšli na izlet v Planico, kjer so za slovenske smučarske skakalce oziroma letalce navijali na kvalifikacijah za tekmo v poletih, taborniki **Rodu morskih viharnikov Portorož** so obiskali vojašnico in Park vojaške zgodovine v Pivki, člani **Rodu kraških viharnikov Postojna** pa so z zabavnimi nalogami popestrili kar potep po domačem kraju. **Rođ gorjanskih tabornikov Novo mesto** je z Društvom novomeških študentov organiziral nočni pohod na Gorjance.

Navijaški izlet v Planico. Foto: RSM Piran

Novice pripravlja uredništvo Tabora in predstavljajo pregleden izbor taborniškega dogajanja v preteklem mesecu. Sestavimo ga iz informacij, ki jih dobimo od rodov in ki jih sami izbrskamo na vaših spletnih straneh. Za čim bolj točne podatke vabimo rodove, da nam na naslov revija. tabor@gmail.com sami pošljete kratko informacijo, kaj ste počeli v preteklem mesecu. Zelo bomo veseli tudi fotografij.

Še vedno ste vabljeni, da sami napišete kratko novico za rubriko Od rodov (do 1000 znakov s presledki), ki jo bomo po lastni presoji objavili glede na razpoložljiv prostor v reviji.

Muhasti april

Besedilo in risbe: Petra Grmek

April velja za najbolj muhast mesec, kar se vremena tiče. Pri tako dolgi in zasneženi zimi pa letos še toliko manj vemo, kaj pričakovati. To kar kliče po raziskovanju! Z malo razumevanja in z nekaj preprostimi in doma pripravljenimi pripomočki vremena sicer še ne bomo znali napovedati, lahko pa ga bomo natančneje opazovali in vedno bolj razumeli!

Poznamo različne oblike vremenskih napovedi - najenostavnejše za razumevanje so seveda slikovne. Slika nam pove, kaj lahko ta dan pričakujemo na nebu - bo to megla, modro nebo brez oblaka ali sivi oblaki z obilo dežja ... Znaš vse znake iz napovedi povezati s stanjem, ki ga gledaš skozi okno?

Vreme se še zdaleč ne "kar zgodi", saj je posledica različnih trenutnih dogodkov in tudi dolgotrajnejših podnebnih značilnosti. Tako lahko na podlagi lokalnega podnebja praviloma sklepamo na približno vreme v določenem mesecu - julija pri nas verjetno ne bi pričakovali snega, kot tudi ne sončne pripeke sredi decembra, na drugi strani sveta pa se lahko dogaja ravno to!

Čeprav je zunaj sončno, pa še ne pomeni, da je čas za kratko majico in hlače - še vedno nas lahko namreč zebe! O tem, kako toplo ali mrzlo nam bo in kaj naj si torej ta dan oblečemo, nam pove TEMPERATURA zraka v stopinjah Celzija (°C). Temperaturo zraka lahko brez težav izmerimo tudi sami doma s termometrom - pozorni moramo biti le, da ta ni postavljen neposredno na sonce - tako bi namreč kazal temperaturo na soncu, ne pa povprečno temperaturo zraka.

LJUBLJANA, 1.

Če so za ta dan napovedane padavine, nas seveda zanima tudi, ali bo to le kratka ploha ali pa bo cel dan močno deževalo. KOLIČINA PADAVIN je navedena kot višina vodnega stolpca v mm na kvadratnem metru površine - torej jo lahko z lahkoto izmeriš tudi sam, če imaš milimetrsko ravnilo ter kvadratno posodo s stranicami, dolgimi 1 m, z nekaj več računanja pa ti seveda prav pride tudi manjša posoda.

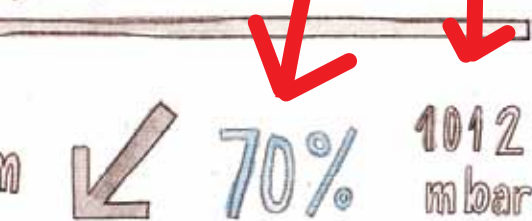
**Osvojite MČ
veščino
Vremenoslovec!**

Pri vremenu pa ni pomembna le količina vode v obliki padavin, pač pa vremenslovci spremljajo tudi vodo v zraku oz. ZRAČNO VLAGO. Njihove priprave za merjenje vlage v zraku so dokaj zapletene, sami pa lahko njeno spreminjanje spremljamo s pomočjo narave - npr. borovih storžev, saj se ti ob veliki vlagi zaprejo, ob suhem vremenu pa razprejo.

Seveda pa ne smemo pozabiti na ZRAČNI TLAK - ob lepem vremenu je ta visok (nad 1013 mbar), medtem ko je ob deževnih dneh nižji (pod 1013 mbar). Spreminja pa se ne le z vremenom, pač pa nanj vpliva tudi nadmorska višina; zračni tlak spremljamo s pripravo, imenovano barometer. Nič hudega, če ga nimate doma - pripravite si lahko čisto svojo, poenostavljeno različico. Vse, kar potrebujete, je lonček, balon, slamica ter karton.

4.4.

Poleg temperature zraka pa na občutek mraza lahko pošteno vpliva tudi VETER. Kako močan in hladen ali topel bo, vpliva predvsem njegova vrsta oziroma smer, iz katere piha, seveda pa je za nas pomembna tudi njegova hitrost! Vse to lahko izvemo iz vremenskih napovedi, doma pa bomo njegovo smer in moč najlažje spremljali s pomočjo vetrnic.

Na podlagi vetra pa lahko sklepamo tudi o tem, kakšno vreme nas čaka v prihodnjih dneh. Razlog za to je, da veter premika različne zračne mase (hladne, tople, vlažne, suhe), ki v največji meri vplivajo na spreminjanje vremena.

Da bodo naši pripomočki tudi kaj povedali in ne le merili, jih moramo umeriti. To najlažje storimo tako, da na merilnih lestvicah prvih nekaj dni označujemo vrednosti, ki jih kažejo naše priprave. Tem oznakam nato pripišemo vrednosti glede na vrednosti v poročilih meteoroloških postaj.

No, vidite, spremljanje vremena je lahko prav zabavno. Ali si ga upate z vodom spremljati cel mesec in ga na koncu primerjati s tistim "ta pravim", uradnim poročilom o vremenu, dostopnim na straneh Agencije republike Slovenije za okolje (www.meteo.si)?

Vreme ali podnebje?

Besedilo: Petra Grmek

Vsak dan slišimo kaj o vremenu, v zadnjih letih pa se vse bolj pogosto govori tudi o podnebjju. Ali veš, v čem je razlika med enim in drugim? Preizkusi svoje poznavanje: spodnje trditve in izjave razvrsti v pravi stolpec glede na to, o čem govorijo. Ob pravilni rešitvi boš spoznal dva stara slovenska pregovora o vremenu. Pomisli, kakšno je bilo vreme lani, opazuj vreme še naprej skozi letošnje leto in ugotovi, ali pregovora držita!

vreme

podnebje

rada z repom bije,
če dolgo toplo sonce sije.

Mnogo snega,
mnogo .

Z Spreminja se hitro - u nekaj urah, zaradi premikov zračnih mas.

I Po televiziji vsak dan slišimo napoved za jutrišnje **?**

S Na njegove značilnosti uplivajo predusem oddaljenost od ekvatorja, nadmorska višina in bližina morja.

M Letošnje **?** bo opazno uplivalo na količino pridelkov.

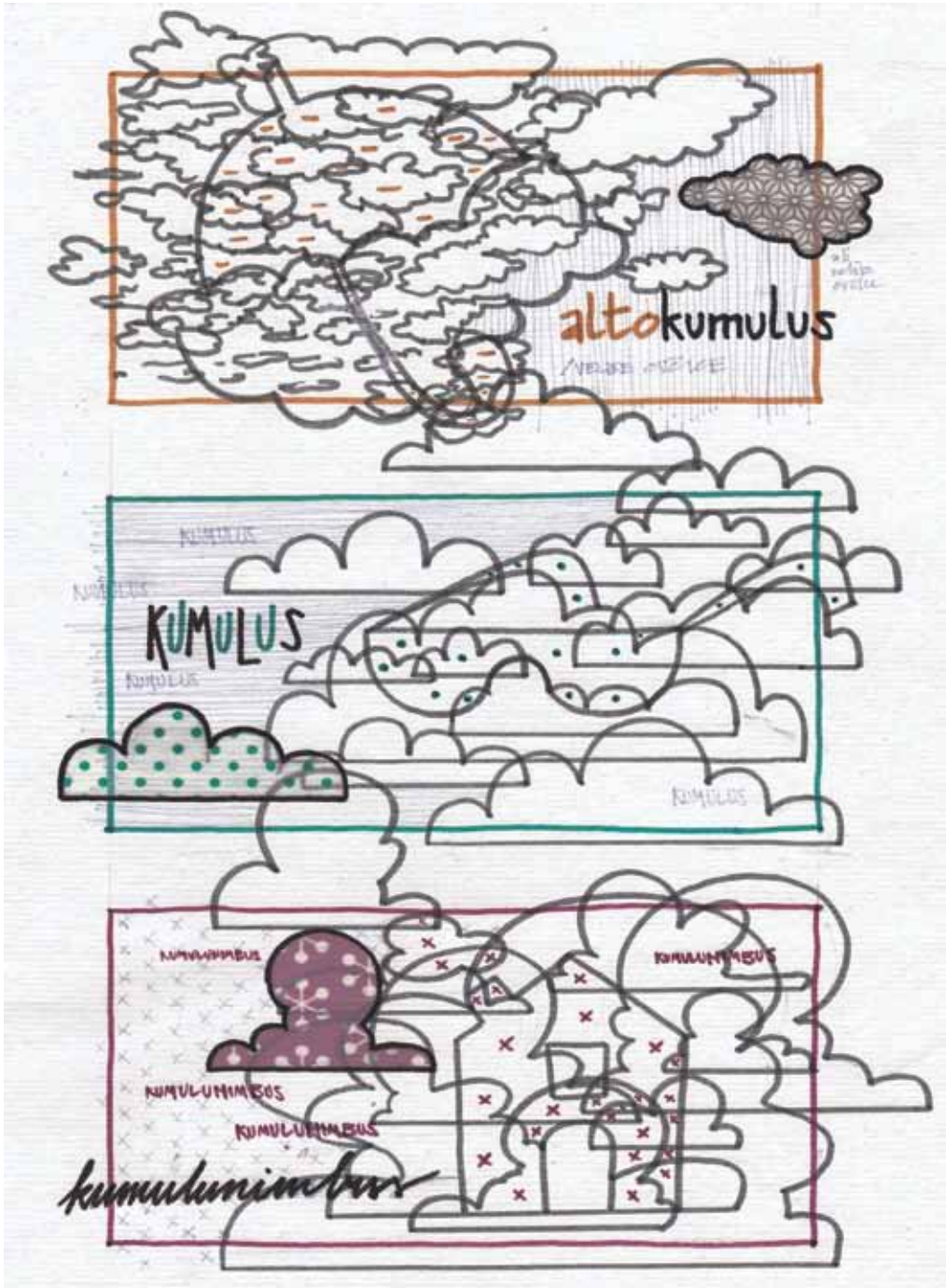
E V našem **?** imamo štiri letne čase.

N Na njegovo počasno spreminjanje med drugim uplivajo izbruhi vulkanov, izginjanje gozdov in uničevanje ozonskih plasti.

A Včasih so ga napovedovali s pogledom v nebo in opazovanjem obnašanja živali.

A V zadnjih desetletjih je opaziti **?** spremembe.

Oblaki

Besedilo in risba: Petra Grmek

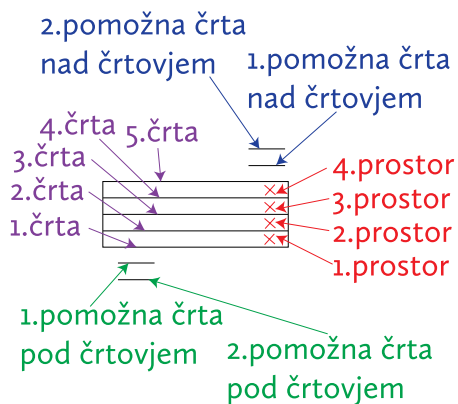
Vremenoslovci danes vremena ne napovedujejo več na podlagi stanja neba in oblakov, ki se po njem podijo. Nam pa lahko poznavanje oblakov še vedno koristi, ko se odpravljamo na popoldanski sprehod.

Pobarvaj označena polja, da izveš, kaj zjeti s seboj na sprehod (če sploh iti na sprehod), ko na nebu zagledaš katere od tu predstavljenih oblakov!

Še ne znaš brati not?

Besedilo in slike: Mojca Galun

Glasbeniki za svoje zapise uporabljajo iz petih vzporednih črt sestavljeno notno črtovje, v katerega zapisujejo note. Nota je znamenje, ki se uporablja za zapis tona. Note lahko zapišemo na vsako izmed petih črt, v štiri prostore med njimi pa dorišemo še kakšno pomožno črto. Prostor, kjer je nota narisana, nam določa ime tona. Ton je zveneč pojav, ki nastane ob periodičnem nihanju prožne snovi (strune, opne, lesene ali kovinske ploščice ali zračnega stebra).

Nota c₁ v obeh ključih

Razdalja med dvema tonoma na lestvici je lahko celotonska ali poltonska (polton si lahko predstavljamo kot razdaljo med dvema sosednjima tipkama na klavirju). Za pol tona višji ton označujemo z višajem #, za pol tona nižji ton pa dobimo z nižajem ♭. Vsako noto je mogoče zvišati ali znižati. Kadar jo zvišamo, ji dodamo končnico -is, kadar pa znižamo, pa -es (izjemi es, as). To lahko storimo večkrat. Tako je c_{is} dvakrat zvišani c.

Tako kot imamo v književnosti abecedo, imamo v glasbi notno abecedo: c(e), d(e), e, (e)f, g(e), a, h(a) in c(e) označujejo osnovno lestvico. Imena tonov so napisana poudarjeno, pri izgovarjavi pa uporabimo še črke v oklepajih. Z njimi označujemo višino tonov.

Seveda pa je celih tonov veliko več kot samo 7. Za to imamo oktave.

Poleg osnovne lestvice c-dura (c, d, e, f, g, a, h, c), obstajajo tudi druge. Vsak izmed osnovnih tonov ter njihove znižane in zvišane variante imajo tako svojo durovo lestvico. Za durovo lestvico je značilno, da ima med svojimi stopnjami en cel ton, razen med III. in

Musical notation and piano keyboard diagram showing octaves:

NIŽAJI: $c e s d e s e f e s g e s a s b$

VIŠAJI: $c i s d i s e i s i n i s g i s a i s h i s$

Keyboard diagram showing octaves 1 to 9:

- 1. SUBKONTRA OKTAVA
- 2. KONTRA OKTAVA
- 3. VELIKA OKTAVA
- 4. mala oktava
- 5. prva¹ oktava
- 6. druga² oktava
- 7. tretja³ oktava
- 8. četrta⁴ oktava
- 9. peta⁵ oktava

Notes: $C D E F G A H$, $c d e f g a h$, $c^1 d^1 e^1 f^1 g^1 a^1 h^1$, $c^2 d^2 e^2 f^2 g^2 a^2 h^2$, $c^3 d^3 e^3 f^3 g^3 a^3 h^3$, $c^4 d^4 e^4 f^4 g^4 a^4 h^4$, c^5

1 1 1/2 1 1 1 1/2

c¹ d¹ e¹ f¹ g¹ a¹ h¹ c²

I. II. III. IV. V. VI. VI. VII.

STOPNJE

IV. ter VI. in VIII (pri c-duru to pomeni, da je med E in F ter H in C pol ton - zato med njimi na klavirju ni črnih tipk). Obstajajo pa tudi druge lestvice: moli (naravni, harmonični in melodični), kromatična (dobimo jo, če zaporedno pritiskamo vse tipke na klavirju: c, cis, d, dis,...), celotonske, ciganska, staro-cerkvene, starogrške, in še mnoge druge.

○ CELINKA - traja 4 dobe

◐ POLOVINKA - traja 2 dobe

● ČETRTRKA - traja 1 dobe

◑ OSMINKA - traja pol dobe

◒ ŠESTNAJSTINKA - traja četrt dobe

Dolžine not označujemo z oblikami, ki se imenujejo: celinka, polovinka, četrtrka, osminka, šestnajstinka. Vsaka naslednja je za pol trajanja manjša.

1

1/2

1/4

1/8

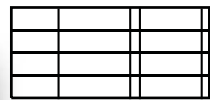
1/16

Ločimo jih glede na glavo note (lahko je pobarvana ali nepobarvana) in na prisotnost vrata ter zastavic.

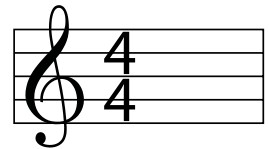
Podobno kot note imamo tudi pavze razdeljene po velikostih.

četrtrinska pavza osminska pavza polovinska pavza celinska pavza

Notno črtovje razdelimo s taktnico - to je enojna črta, ki razmejuje dva takta. Dvojno taktnico uporabljamo za ločevanje odstavkov v skladbi, na koncu skladbe pa pišemo dve taktnici, pri čemer je druga odebeljena.

Taktnica, dvojna taktnica in označba za konec takta

Oznaka taktnega načina

Takt je najmanjša glasbena enota. Takti način označujemo z ulomkom in nam pove, koliko dob sestavlja takt. Tričetrtrinski takt (3/4) sestavljajo tri dobe, ki trajajo eno četrtrinko, štiričetrtrinskega (4/4) pa štiri, ki trajajo eno četrtrinko; obstajajo pa tudi drugi takti. Takti način si lahko predstavljajš kot nekega starega dedka, ki venomer udarja s palico ob tla, medtem ko si brunda svojo melodijo. Je enakomeren in se ponavlja ne spreminja. Seveda obstajajo tudi skladbe s sestavljenimi taktnimi načini.

S taktom je pravzaprav določen ritem glasbe. Kadar je pomemben samo ritem, ga zapišemo na eno samo črto, ki se začne z oznako takta (ulomek).

2/4 3/4 4/4

Pri 2/x taktu vemo, da je poudarjena vsaka druga doba, pri 3/x je poudarjena samo prva doba, pri 4/x pa je poudarjena prva doba in rahlo poudarjena še druga (x označuje polovinke (2), četrtrinke (4), osminke (8) itd.).

Spoznaj osnove glasbene teorije in poprimi za glasbeni inštrument ter osvoji GG večšino Ljubitelj glasbe!

Lesen glavnik

Besedilo in fotografije: Tomaž Sterniša

Glavnik ni del obvezne opreme na taborjenju ali na taborniškem tekmovanju. Če pa smo ga pozabili doma in ga kdo nujno potrebuje, ga je sorazmerno enostavno narediti iz lesa.

Slika 1

Z izdelavo lesenega glavnika potrebujemo le primeren kos lesa in oster nož. Od svežega kosa lesa (uporabil sem ostanek od izdelave žlice iz prejšnje številke) s pomočjo noža ali zagozd (januarska številka revije Tabor) pripravimo ploščat kos lesa, debel približno 4 mm. S svežim lesom je precej lažje delati kot s suhim, saj je mehkejši in bolj prožen.

Letnice v lesu morajo potekati vzporedno s smerjo zob glavnika. S črto označimo dolžino zob glavnika, nato na sredini izvrtamo luknjico (Slika 1). Prva luknjica je narejena s konico noža, vse ostale pa sem izvrtal z ročnim svedrom (Slika 2). Namesto noža ali svedra lahko uporabimo tudi šilo, ki je sestavni del skoraj vsakega švicarskega vojaškega noža. Razdalja med luknjicami naj bo 1-2 mm, vsaj pri prvem poskusu. Z malo vaje in z zelo tankim nožem lahko to razdaljo pri

Slika 2

naslednjem glavniku nekoliko zmanjšamo. Luknjice potrebujemo zato, da pri izrezovanju zob glavnika les ne počne po celi dolžini. Če se to vseeno zgodi, bo pač glavnik nekoliko manjši.

Ko so luknjice narejene, se previdno lotimo izrezovanja zob glavnika (Slika 2). Glavnik položimo na podlago in s konico noža izrezujemo zarez, ki so približno tako široke, kot premer luknjic. Vedno izrezujemo v smeri proti robu glavnika (Slika 3).

Na Sliki 4 vidimo izrezan glavnik. Ker je narejen iz svežega lesa, ga moramo pred uporabo posušiti, da postanejo zobje bolj trdni. Ko je glavnik suh, lahko s finim brusilnim papirjem popravimo nepravilnosti in dokončno oblikujemo zobe glavnika.

Slika 3

Slika 4

Nč ni še

Besedilo: Ana Križnar,
fotografija: Žan Kuralt

Naš vod obstaja že šesto leto. Najprej nas je bilo le pet, z vsakim letom pa smo dobili kakšnega novega člana, tako da nas je letos že kar 14. Smo pisana družina tabornikov od 4. do 7. razreda. Lani smo bili še MČ-ji, letos pa smo najbolj važni, ker imamo končno zelene rutke. Do lani smo imeli samo vodnico Ano, letos pa je prišel še Žan in naš vod je tako postal najboljši. Faca vod pač.

Največja lumparija, ki ste jo naredili? Ne moremo se ravno pohvaliti z eno veliko lumparijo, smo pa zagotovo mojstri v manjših. Najbolj nas veseli, ko ima vodnica Ana na glavi kapo, ki ji jo lahko vedno in brez težav ukrademo.

Najbolj smo ponosni ... nase in na naš vod, na naše lumparije, na zeleno rutko, ki smo jo letos dobili. In seveda na odlično uvrstitev na Močnih ukanah, naši prvi večji orientaciji.

Kaj najraje počnete na taboru? Kopamo se, krademo zastavo, nagajamo vodnikom, igramo strateške igre, se udeležujemo večernih programov.

Katero taborniško hrano imate najraje? Kostanje, kobilice, pečenice, palačinke.

Kaj najraje počnete kot vod? Najraje seveda nagajamo, predvsem vodnici, radi pa se gremo tudi sardelce, skrivalnice, zelo radi pa tudi poskušamo preglasiti drug drugega in po mnenju vodnice smo pri tem zelo uspešni.

Ko bom velik bom ... MČ ali GG vodnik, gospodar, animator, taborvodja, propagandist.

Katero taborniško veščino najbolj obvladate? Nekaterim nam gredo zelo dobro vozli, prva pomoč, vse boljši smo v orientaciji, najboljši pa smo zagotovo v govorjenju, ki se nikoli ne neha.

Zakaj ste taborniki? Ker je fino biti v naravi, kuriti ognje, taboriti. Ker imamo radi izzive, ker se veliko naučimo in, seveda, ker je zabavno. Taborniki so zakon, mi smo pa face!

Vaš moto je ... Vsi na Ano!

Kako bi vas opisala vaša vodnika? 13 GG-jev in en MČ. NAJboljša kombinacija, NAJboljših, NAJglasnejših, NAJnagajivejših tabornikov. Vsi se zelo radi učijo novih taborniških veščin, v zadnjem letu pa jih je zelo navdušila tudi orientacija. Vsak od njih je nekaj posebnega, včasih, ko so skupaj, so nepremagljivi - tudi preglasiti jih je težko, včasih pa imava občutek, da bi drug drugemu najraje zavili vrat. Kakorkoli, so super skupina in ne bi jih zamenjala za nikogar drugega.

Ohraniti otroka v sebi

Besedilo: Miha Bejek, fotografija: arhiv intervjuvanca

Ljudje si kot računalniškega programerja običajno ne predstavljajo nekoga, kot je Mitko. Ne ustreza najbolj stereotipni podobi v sobo, računalnik in vase zaprtega posebnega. Kdor Mitkota pozna v taborniških okoliščinah, z rutko za vratom, pa si zato programerja zlahka predstavlja kot nekoga, ki je vedno nasmejan in v vseh okoliščinah - mrazu, snegu in ponoči - pripravljen pospremiti skupino tabornikov mimo medvedove gazi v kočo v Črnem dolu in ki se lahko kadarkoli odloči za rekreacijo povzpeti se na Snežnik.

Mitja Pugelj - Mitko (Rod snežniških ruševcev), razvojni inženir

Kako in kdaj se je začela tvoja taborniška pot?

V četrtem razredu OŠ. Klasična zgodba: prijatelj je bil pri tabornikih, šel sem na vodov sestanek in bil pečen. Zdaj iz tiste generacije že dolgo ni več nikogar, jaz pa še vedno brcam.

Kaj si vedno sanjal, da bi rad postal?

V sedmem razredu OŠ mi je postalo jasno, da bo moja kariera povezana z računalnikom. Kot otrok pa ne vem: MacGyver? No, v bistvu "silver-tape" že imam. S frizuro bom imel pa težave.

Kaj si po izobrazbi in katera šola ti je ostala v najlepšem spominu ter zakaj?

Na dolgo univerzitetni diplomirani inženir računalništva in matematike; sam si pravim programer. V najlepšem spominu so študentska leta. Zaradi študijske vsebine, ki me je zanimala in zaradi izjemnih prijateljev.

Katere kompetence te odlikujejo?

Ponoči se svetim v temi. Ampak nobenemu povedati (zaenkrat me še pustijo na NOT).

Kako je taborništvo vpleteno v tvoje delo, službo?

Večino projektov delamo v majhnih skupinah, kjer so seveda taborniške izkušnje (timsko delo, komunikacija ...) neprecenljive. Sam sem zelo hvaležen vsem svojim "taborniškimi mentorjem" za vsa znanja in izkušnje. Verjamem, da lahko pri tabornikih (seveda tudi v kakšni drugi mladinski organizaciji) osvojimo kopico kompetenc, ki jih sicer ljudje začnejo nabirati šele s prvo zaposlitvijo. V duhu časa bi rekli, da na trg dela vstopamo bolj pripravljeni in konkurenčnejši.

Kateri del tvojega poklica oz. službe ti je najbolj in kateri najmanj pri srcu?

Uživam, ko se lahko resnično poglobim v nek problem oziroma rešitev. Najbolj mi "dvigne pritisk" nepotrebna administracija in prazno govoričenje. V bistvu podobno velja tudi izven službe.

Kaj si na podlagi taborništva spremenil v svojem življenju in bi priporočil vsakomur?

Ker sem v taborništvo vpet že od malih nog, neke večje ali hitre spremembe ni bilo. Težko

izpostavim karkoli, verjamem pa, da sem zaradi taborništva vsaj bolj odprt, strpen in odgovoren, kot bi bil sicer. Vsem priporočam, da (o) hranijo otroka v sebi.

Kako se ponavadi začne tvoj delovni dan?

Z ovsenimi kosmiči.

Česa si na področju svojega dela želiš v prihodnosti?

Predvsem, da ohranim zdravje, zagon in energijo za obstoječe in nove izzive.

Raztegnjen romb

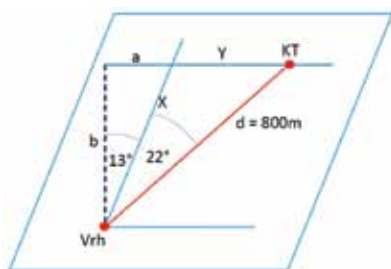
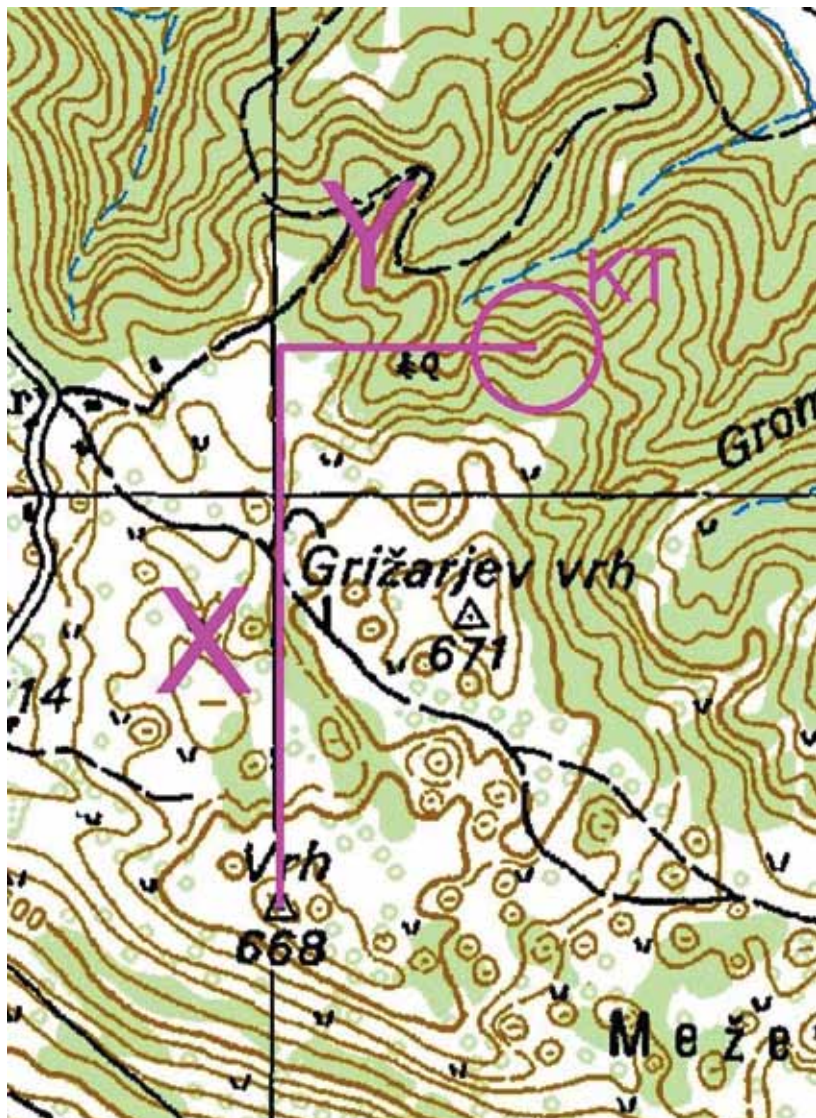
Besedilo: Zmrz-lee

Tokrat si bomo pogledali postopek vrisovanja ene izmed zahtevnejših nalog z Nočnega orientacijskega tekmovanja (NOT).

Naloga se glasi: "Janez in Zoran se nista mogla zmeniti, kdo bo vodil orientacijo, zato sta si pulila karto iz rok. Janez jo je držal za zgornji desni vogal, Zoran pa za spodnji levi. Karta se je pri tem raztegnila tako, da so iz kvadratov, ki označujejo kvadrante, nastali rombi z enako dolgimi stranicami kot prej. Manjši, notranji kot v rombu je meril 77° . Od Vrha (85,36) proti KT sta na novi karti izmerila kot 22° in 800 m."

Reševanje začnemo z globokim vdihom in premislekom. Kaj sploh hočemo izračunati? Bilo bi dovolj, če bi vedeli, koliko je KT od Vrha oddaljena v smeri vzhod-zahod in koliko v smeri sever-jug (na neraztegnjeni karti).

Narišemo si skico in ugotovimo, da pravzaprav iščemo količini, označeni z X in Y. Zakaj? Točke na daljici X na raztegnjeni karti bodo navpično ena nad drugo na neraztegnjeni karti. Zato bo količina X pravzaprav povedala, koliko severneje je KT od Vrha. Podobno bo količina Y povedala, koliko je KT vzhodnejše od Vrha. Zakaj? Vodoravne črte na obeh kartah so si še vedno vzporedne, stranice rombov in kvadrantov pa so enako dolge. Preostane nam "le še" nekaj računanja.

- Vidimo, da je $b = \cos(13^\circ + 22^\circ) * d = 655$ m (vemo, da je $d = 800$ m)
- Velja tudi $a + Y = \sin(13^\circ + 22^\circ) * d = 459$ m
- Ker poznamo b , lahko takoj izračunamo a , ki znaša $a = \tan(13^\circ) * b = 151$ m
- Iz točk 2. in 3. lahko torej izračunamo Y kot $Y = 459$ m - $a = 308$ m
- Sedaj tudi pot do X ni več dolga: $X = b / \cos(13^\circ) = 672$ m
- Tako, KT je treba le še narisati. Narišemo ga 672 m / $25.000 = 2,7$ cm severneje in 308 m / $25.000 = 1,2$ cm vzhodnejše kot Vrha. Rešitev je tudi na sliki.

Srednji trpotec

(*Plantago media*)

Besedilo in fotografije: Kosobrin

Srednji trpotec je do 20 cm visoka trajna rastlina. Listi so pritlični in so sestavljeni v rozeti. Oblika listov je široko elipčasta. Listi so porasli z drobnimi dlačicami, celorobi in se zožujejo v širok pecelj. Raste po travnikih, livadah, pašnikih, po sredogorju. Pri nas raste tudi v svetlih gozdovih na jasah. Cveti od meseca maja do julija. Prašniki so svetlo vijoličaste barve.

Mlade liste nabiramo spomladi, najdejo pa se tudi jeseni po večkratnih košnjah. Semena lahko uporabljamo kot začimbo pri gobjih jedeh. Uživamo mlade liste, ki jim pred tem odstranimo listne žile in pecelj.

Učinkovine: sluzi, grenke snovi, čreslovine, saponini, eterično olje, sladkor, provitamin A, vitamin C, vitamin K, veliko kalija, železo, kalcij, fosforna in kremenčeva kislina.

Uporabnost: juhe, prikuhe, solate, mladi listi dajo gobam podobno aromo, pri čiščenju dihal, želodčnih in črevesnih boleznih, za čiščenje krvi, zunanje se uporablja pri vnetju očesne veznice (pripravek mora biti pripravljen zelo čist), pri bolečinah v ušesih, znižuje sečno kislino.

Juha iz srednjega trpotca

Potrebujemo: 3 žlice oljčnega olja, 1 srednjo čebulo, 3 skodelice drobno narezanih mladih listov srednjega trpotca, 2 krompirja, sol, poper, strt česen in 4 jedilne žlice kisle smetane.

Priprava: Čebulo na drobno seseklamo in prepražimo na oljčnem olju. Ko čebula porumeni, dodamo na kocke narezan krompir in na drobno narezane mlade liste srednjega trpotca, vse skupaj prelijemo z vodo. Kuhamo tako dolgo, da je krompir mehek. Juho posolimo, dodamo poper po okusu, strt česen in kislo smetano.

Mešana solata

Potrebujemo: 10 dag mladih listov srednjega trpotca, 10 dag regratovih listov, 10 dag listov vodne kreše, 5 dag cvetov in listov navadne marjetice, 10 lističev navadnega rmana, 1 pest cvetov dišeče vijolice, 4 kuhane krompirje, 2 trdo kuhani jajci, 6 jedilnih žlic oljčnega olja, sol, kis, 2 stroka česna.

Priprava: Liste omenjenih rastlin dobro operemo in odcedimo. Na drobno jih narežemo. Krompir skuhamo, pretlačimo in dodamo topel razredčen kis. Še vročega umešamo v zelenjavo. Dodamo še olje, strt česen ali na drobno narezane čemaževe liste ter sol. Vse skupaj dobro premešamo. Na koncu na solato narežemo trdo kuhana jajca ter dodamo cvetove dišeče vijolice.

Nadev za palačinke

Potrebujemo: 2 skodelici mladih listov srednjega trpotca, 3 jedilne žlice skute, 1 žlico kisle smetane, nekaj kapljic limone, sol in poper po okusu.

Priprava: Mlade liste srednjega trpotca kuhamo v slani vodi in ko se zmehčajo, jih odcedimo, seseklamo, dodamo skuto, kislo smetano, sol in poper ter nekaj kapljic limone. Z dobljeno maso napolnimo palačinke.

Besedilo: Primož Kolman

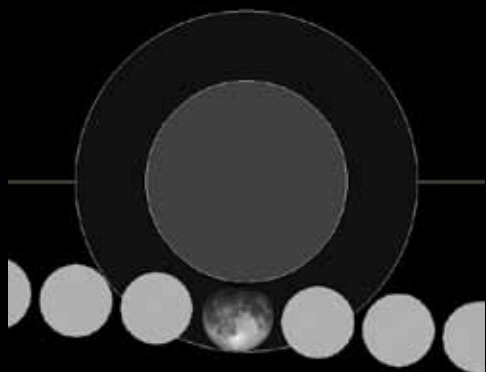

Delni Lunin mrk 25. aprila

Ko se Sonce, Zemlja in Luna znajdejo v isti liniji, nastopi mrk. O Luninem mrku govorimo, ko se sicer polna Luna ali del nje znajde v Zemljini senci, torej senci, ki jo Zemlja meče stran od Sonca. Če pride do zasenčenja celotne površine Lune, govorimo o popolnem Luninem mrku, če pa je Luna zasenčena le delno, je to delni Lunin mrk.

25. aprila bo nastopil delni Lunin mrk, ki bo trajal le slabih 27 minut, saj bo v mrku le drobcen delček Lune. V tem stoletju bo le še en Lunin mrk krajši od tega, in to 29. septembra 2042, ki bo trajal le 12 minut. Začetek tokratnega delnega mrka bo ob 21.54 po našem (poletnem) času, konec pa ob 22.21. Sredina mrka, ko bo zasenčene največ Lune, bo ob 22.07. Slabi dve uri pred in po mrku se bo Luna nahajala v Zemljini polsenci, kar pomeni, da bo Lunina površina v tem času le delno zasenčena. Če bi torej takrat stali na Luni, bi videli Zemljo, ki delno zakriva Sonce.

2013 Apr 25 20:07:09 UT

Delni Lunin mrk 7. septembra 2006 je bil podoben tokratnemu, le da bo zdaj zasenčene še manj Lunine površine.

(Vir: <http://en.wikipedia.org/wiki/>

File:Partial_Lunar_eclipse_Sept_7_2006-Mikelens.jpg)

Komet Panstarrs, slikan nad strehami svetlobno onesažene Ljubljane. Slika je bila posneta s 300 mm teleobjektivom v enem od redkih jasnih marčevskih večerov.
(P. K.)

Komet Panstarrs

Prejšnji mesec je na področju astronomije prav gotovo izstopal komet Panstarrs z oznako C/2011 L4. Komet je še vedno viden na severozahodnem delu večernega neba, vendar ni več tako svetel kot prejšnji mesec. Žal v Sloveniji nismo imeli veliko sreče z vremenom, a kljub temu so bili kaki trije, štirje večeri, ko se je komet videlo s prostimi očmi tudi pri nas.

Tokratni delni mrk bo Luno le "oplazil", saj bo v mrku le drobcen delček Lunine površine.

(Vir: "http://en.wikipedia.org/wiki/File:Lunar_eclipse_chart_close-2013Apr25.png)

Zimski bivak

Besedilo: Živa Pečavar, Rok Pandel in Rado Malnar, fotografije: Zimski modul PiBi

Sneg, sonce in jasne noči - ni lepšega za igranje v naravi. Če ne bi bilo mraza. Tako pa smo tisti, po naravi bolj zmrznjene sorte, manj navdušeni nad zimskimi podvigi. A zimski bivak z novo pridobljenimi taborniškimi prijatelji s temeljnega tečaja bivanja v naravi in pionirstva je bil tudi za bolj premražene vabljev. Bivakiranje smo izvedli v okolici smučišča Bela v Kočevskem Rogu.

Človek je bitje, ki brez zaščite preživi le v krajih, kjer temperatura tudi ponoči ne pade pod 18 stopinj. Že pri približno 15 stopinjah se lahko na nezaščitem telesu kažejo znaki podhladitve!

Doma smo izpraznili omare z oblekami, toplimi nogavicami in spalnimi vrečami, da do jutra ne bi zmrznili. Potem smo skupaj ugotovili, katera oprema nam najbolj koristi pri zimskih avanturah. Pravilne opreme, ki jo znaš dobro izkoristiti, ne potrebuješ niti približno toliko, kot smo predvidevali.

Življenje v naravi je vedno kompromis. Z veliko opremo se težko giblješ, z malo opreme si bolj ranljiv! Le znanje in izkušnje dajo osnovo za pravi izbor in uporabo opreme, kar povečuje možnosti za uspeh. Šola za pionirstvo in bivanje v naravi ti z mentorji omogoča varen stik in trening življenja v naravi!

Zvečer smo prijazna voznika ratraga nagovorili, da nas v zameno za topel čaj in malico, ki smo ju kar sredi noči pripravili na smučišču, zapeljeta do vrha smučišča. Vožnja z ratragi in nočno sankanje po meglenem, poledenem smučišču, sta bila prava dogodivščina.

Pridobivanje vode za čaj iz snega je mnogo hitrejšo, če sneg talimo v posodi, v kateri je že nekaj tekočine. A pozor, v staljenem snegu ni mineralov, zato lahko ob uživanju samo te vode zaradi izpiranja elektrolitov povzročimo še večjo dehidracijo! V sili, ko s sabo nimamo "civilizacijskih" dodatkov, je koristno v vodo vmešati pepel.

Čez dan smo ugotavljali, kako se gibati po meter debeli snežni odeji. Ko se ti ugrezne do kolka in se nimaš kam opreti, ugotoviš, da so dobri prijatelji neprecenljivi. Hoja torej odpade. Za izdelavo krpelj ni bilo časa. Kaj pa tekaške smuči? Če združite pet čistih začetnikov, visok, pomrznjen sneg in nekaj podrtih dreves, je rezultat "muskelfiber" trebušnih mišic od smeha. A vseeno smo ugotovili, da je kljub padcem, zdrsom in kriljenju z rokami, to še vedno mnogo učinkovitejši način gibanja po snegu kot hoja.

Pozimi se napakica hitro pokaže kot problem! Pozabljen kos opreme (kapa, sončna očala), predolgi nohti, strgana nogavica ali mokro oblačilo so lahko prevelika ovira za dosego cilja, ki smo si ga zadali v topli dnevi sobi!

Pogosto pozabimo na hidracijo, ki je pozimi otežena! Tudi če je pijače dovolj, so lahko težave, ker je bila ta zaužita premrzla. Zaradi nizkih temperatur kasneje zaznavamo žejo. Hipoma se nam zgodi, da nam zaradi izgube telesnih tekočin močno pade naša funkcionalnost. Od tu do nepopravljivih napak pa je pogosto le trenutek preценjevanja!

Zimski bivak je krona znanja o bivakiranju! Upoštevati moraš kopico pravil letnega bivaka, pa te vseeno zebe in hitro si bolj moker, kot bi bil zunaj. Nekaj nasvetov:

- Lokacija bivaka naj ti omogoča izgradnjo s čim manj energije.
- Začrtaj si velikost igluja in ga zmanjšaj za tretjino. Bolje majhen kot nedokončan!
- Razmisli o prezračevanju: prepreči hitro gibanje zraka, ki odnaša toploto, a poskrbi za odvajanje izdihanega CO na najnižji točki in dovajanje svežega zraka nekje v predelu glave.
- Predvidi, kje bo varno stala svečka, ki ti bo olajšala bivanje v snežni luknji - ogenj daje upanje, toploto, svetlobo, če sveča ugasne, pa hitro ven in prezračevati!
- Za dobro izolacijo naj bo stena debela vsaj 20 cm.
- Strop v notranjosti obvezno zgladi z roko, tako da vodi, ki bi sicer z drobnih robov snega kapljala po tebi, omogočiš, da spolzi po steni navzdol.
- V igluju pozabi na ležanje! Izdelaj si čim bolj obloženo, ležalniku podobno sedišče. Armafleks si namesti tako, da se delno oviješ okoli ledvenega dela.

Izdelali smo tri bivake. Dogovorili smo se, da bomo spali v iglujih, v tretji bivak, ki smo ga poimenovali "savna", pa se bomo šli greti, ko zunaj postane premrzlo.

Za igluje smo navpično izkopal luknjo, okoli nje zgradili streho, potem pa izkopal še vhod. Pomembno je, da je vhodni kanal speljan nižje, kot leži "bivalni" del.

Za tretji bivak smo za ogenj skopali sneg do tal, pa kakšnega pol metra visoko klopco in naslonjalo. Nad sediščem smo napeli vrv ter čez njo do tal pred ognjem potegnili polivinil, čez katerega je prehajala toplota ognja. Na zadnji strani smo napeli astrofolijo, ki odbija toploto, tako da se je notri kar prijetno segrelo.

Pogumno smo se odločili, da bomo spalne vreče pustili zunaj. V iglujih smo si postlali s smrečevjem in armafleksi, potem pa se lotili projekta "spanje". Pravega spanja je bilo bolj malo. Na začetku zato, ker smo se počutili kot sardine v konzervi - le da so one iztegnjene, mi pa smo bili v tistem malem igluju čisto zvit. Nikakor nismo našli udobnih položajev. Uspe ti zaspati za kakšnih 45 minut, potem pa se je treba obrniti, pa vrat boli, ali pa se prijatelj začne premetavati. Tako je šlo prve pol noči. Ko je imel eden izmed nas dovolj premetavanja in je šel ven kuriti ogenj, sva imeli drugi dve več prostora, a je

bilo že tako mrzlo, da spanje ni šlo. Tople obleke so sicer pomagale, a okoli petih, približno uro pred svitom, je postalo premrzlo in tudi ostali smo se šli ven pretegnit in pogret.

Zunaj je gorel ogenj in v "savni" je bilo tako prijetno, da smo po pol ure že začeli čutiti prste na nogah.

Ugotovili smo, da v zimskih razmerah kakšne trdno prespane noči sicer ne bo, a sedaj vemo, kaj je potrebno, da noč vseeno preživimo.

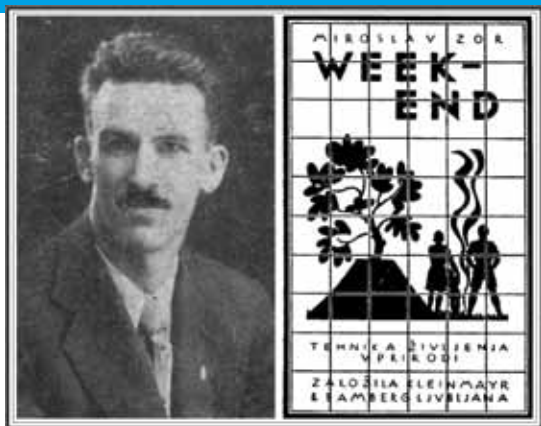
Taborniški spomini

Bliža se 22. april - dan tabornikov, ko taborniki po vsej Sloveniji pripravljajo različne vodove, družinske, rodove in večje akcije. Kot radi rečemo, taborniki tako na aktiven način "po taborniško" praznujemo. A dan tabornikov je vendar obletnica, letos že 62. obletnica ustanovitve Zveze tabornikov Slovenije. Obletnice pa same po sebi kličejo po tem, da se spomnimo preteklih taborniških let. Poznavanje lastne zgodovine je pomembno za identiteto vsake organizacije. Torej, kako dobro poznate zgodovino svojega rodu?

V nadaljevanju objavljamo del zgodovinskega pregleda Rodu Črnega mrava, nekaj, kar bi v podobni obliki moral imeti vsak rod, ter poročilo s praznovanja 60-letnice Rodu Bičkova skala, kjer je bila cela proslava zasnovana kot sprehod po spomnih rodu.

O Rodu Črnega mrava

Eno leto po ustanovitvi ZTS je bil 6. aprila 1952 v Ljubljani ustanovljen taborniški Rod Črnega mrava. Rod je dobil ime po predvojnem učitelju in skavtu Miroslavu Zoru - Črnemu mravu, ki je bil med začetniki skavtstva in gozdovništva v Sloveniji in dvajsetih letih preteklega stoletja. Znan je tudi po tem, da je leta 1931 spisal prvi priročnik, v katerem opisuje tehnike življenja v naravi z naslovom "Weekend". Njegov brat Ivo Zor pa je bil med ustanovitelji Rodu Črnega mrava.

Rod Črnega mrava že enainšestdeseto leto skrbi za taborniške dejavnosti moščanskih otrok in mladine. Vsa leta Rod pripravlja poletna taborjenja v različnih krajih po Sloveniji in tujini. Že leta 1954 je bilo organizirano taborjenje v Grčiji. Leta 1964 pa so Črni mravi taborili na Ohridu. Leto kasneje se je skupina 13 tabornikov in tabornic Črnega mrava odpravila na mednarodno izmenjavo v Švico. Omenimo naj še taborjenje na Otoku mladosti Obunjan, kjer so Mravi taborili leta 1976. Ob koncu sedemdesetih in v začetku osemdesetih je bilo aktivno sodelovanje s

takratno Višjo šolo za socialne delavce, s katero smo izvedli del skupnega akcijsko raziskovalnega projekta: "Vpliv družbenega prostora na socializacijo otrok". V tem času (1978-1983) so bile v Martuljku in Zabičah po tri izmene taborečih. Rod je v začetku devetdesetih organiziral tudi taborjenja za begunsko mladino iz Bosne. Po letu 1997 se večinoma zadržujemo ob jezeru Klivnik v bližini Ilirske Bistrice.

Izleti, tekmovanja in zimovanja, ki jih skozi celo leto pripravljamo in izvajamo so namenjena pridobivanju znanja o življenju v naravi in usmerjanja v zdrav način življenja ter kakovostno preživljanje prostega časa naših članov.

Pred leti pa je Mito spisal sestavek, ki ga radi uporabimo vedno, kadar nas kdo vpraša, kdo smo in kaj delamo: "Rod Črnega mrava deluje v Mostah že od leta 1952. Še vedno učimo tehniko življenja v naravi in med ljudmi in močno verjamemo v pomembnost našega početja. Ponosni smo, da smo eden izmed najstarejših rodov v Sloveniji."

Marino Rovani

60 let Rodu Bičkove skale

Foto: Blaž Verbič

Slavnostna akademija Rodu Bičkove skale, s katero smo obeležili 60 let delovanja rodu, je potekala 7. marca v Osnovni šoli Franceta Bevka za Bežigradom. Za obiskovalce smo pripravili razstavo fotografij, majic, biltenov, našitkov in drugih predmetov, povezanih z Bičkovci. Ti so nastali skozi našo zgodovino in prikazujejo razvoj rodu.

Foto: Nejc Cestnik

Prireditve se je udeležilo več kot 400 gostov, med njimi tudi načelnik in starešina Zveze tabornikov Slovenije Teo Beočanin in Jernej Stritih, ljubljanski župan Zoran Jankovič, dva izmed ustanoviteljev rodu Roman Mlakar in Janez Škrk ter veliko nekdanjih načelnikov in starešin. Na naše povabilo sta se odzvala tudi Nika Manevski (Gremo mi po svoje) in Vlado Kreslin, ki sta poskrbela za glasbeni del prireditve.

Za uvod je poskrbel pevski zbor OŠ Franceta Bevka, v katerega so vključeni tudi nekateri naši člani, sledil pa je še nagovor župana. Za dobro mero humorja in zabave sta poskrbela povezovalca prireditve Miha Brajnik in Bičkovec Sašo Weilgoni - Pici. S tremi

zabavnimi točkami so se na odru predstavili tudi mlajši člani rodu. Občinstvu so na duhovit način prikazali, kako otroci različnih starosti doživljajo naše vsakoletno taborjenje ob reki Kolpi. Nekaterim je nočna straža prava muka, drugi pa jo izkoristijo za romantični večer ob ognju.

Foto: Blaž Verbič

Za nas je govor pripravil tudi Roman Mlakar, bičkovski Baden Powell, ki nas je ob fotografijah popeljal skozi zgodovino rodu. Podelili smo tudi zahvale in priznanja, saj smo se mnogim na ta način želeli zahvaliti za njihovo požrtvovalno delo v preteklosti. Prireditve je s svojim odličnim nastopom zaključil Vlado Kreslin.

Zadovoljstvu ob uspešno izpeljani prireditvi se seveda nismo mogli upreti. To je bilo mogoče opaziti na mnogih nasmejanih obrazih ob sproščenem klepetu in druženju ob pogostitvi.

Luka Burič in Mia Straus

Foto: Blaž Verbič

(So)delovati v dobro družbe

Participacija in aktivno državljanstvo

Besedilo: Vesna Bitenc in Tadej Pugelj - Puggy

“Participacija” in “aktivno državljanstvo” sta besedni zvezi, ki jih v zadnjem času pogosto slišimo. Zgotovo sta med obveznimi izrazi v vsakem razpisu in glasno znamo povedati, kako ravno taborništvo veliko prispeva k razvoju in krepitvi participacije in aktivnega državljanstva med mladimi. Toda, ste se kdaj vprašali, ali obe besedi tudi zares razumete?

Če za uvod skušamo oba izraza najprej prevesti v bolj preprosto slovenščino, bi bil možen prevod “sodelovanje in dejavna vključenost v družbeno dogajanje”. Sodelovanje nam je še dokaj jasno, k vključenosti pa lahko štejemo že vsakodnevno uporabo različnih družbenih omrežij, Facebooka, Twitterja, SMS-ov, e-sporočil itd. Kako ta naša “vključenost” vpliva na družbeno dogajanje, pa je seveda že drugo vprašanje! Pa pojdemo po vrsti.

Sodelovanje se začne ob rojstvu in nadaljuje ob vsakem koraku otroka in mladega človeka. Radovednost, dajanje pobud, razvoj interesov, pridobivanje izkušenj, samostojno reševanje problemov, konstruiranje lastnega znanja o svetu, domiselnost pri reševanju problemov so lastnosti, ki jih lahko zaznamo že pri najmlajših. Njihova dejavna vključenost se zrcali v spoznavanju sveta, saj nanj v zgodnjem otroštvu še nimajo vpliva.

Preko aktivnega učenja se oblikujejo spoznanja, ta pa zelo zgodaj oblikujejo našo zavest. Saj poznate rek: Vse, kar moram vedeti, sem se naučil v vrtcu. Kasneje se to stopnjuje ali pa zatre (saj začnejo drugi misliti in delati namesto nas, češ, ti si še otrok, nezmožen za "delo"). Če se proces aktivnega učenja stopnjuje, v pozni mladosti pridemo do avtonomnih, angažiranih, odgovornih in solidarnih mladih. V primeru, da se ta proces zatre, pa se mučimo z motivacijo za vključenost, razvojem interesov, vzpodbujanjem mladih, da sami predlagajo ideje in rešitve itd.

Participacija = prisotnost, sodelovanje, vzpodbuda, vključenost, podpora, prispevanje idej, pomoč, aktivnost, sprejemanje odločitev ...

Za obe možnosti je potrebna dejavna vloga odraslih (pri tabornikih vodnikov, načelnikov, starešin). Pa ne v smislu dajanja zgleda (ravnajte se po nas), pač pa v smislu ustvarjanja pogojev za dejavno mladost. Gre za ustvarjanje okolja, kjer bodo različni interesi zaživel, kjer bodo vladali pozitivni odnosi, kjer bodo starejši prisotni v smislu spodbujanja, spremljanja razvoja, postavljanja vprašanj namesto dajanja odgovorov, dajanja povratne informacije in občutka sprejetosti idej. Pomembno je, da mladi dobijo občutek, da hočejo biti aktivni, ne pa da morajo biti. Če se sliši enostavno, to ni. In začeti moramo pri sebi. Mladi bodo prepoznali razliko.

Naštejmo nekaj idej za dejavnosti, s katerimi lahko v taborniškem okolju prispevate k razvoju participacije in aktivnega državljanstva med svojimi člani:

Vodov sistem predstavlja orodje za razvoj sodelovanja. Naj vod deluje na podlagi odločitev skupine. Pogovorite se o različnih načinih odločanja in izberite primerne za vaš vod.

Aktivno državljanstvo mladih zajema usesplošno aktivnost mladih na različnih področjih, pri čemer je njihovo delovanje usmerjeno v splošno družbeno korist in ne zgolj v uresničevanje osebnih interesov. Ne moremo se ga naučiti v šoli, pač pa ga razvijamo v vseh okoljih, v katerih se udeležujemo (družina, šola, dejavnosti, prijateljstva).

Prisluhnite vsakemu članu, kakšne so njegove ideje ali mnenje. Uporabite za to "govorečo palico". Izmerite kdaj temperaturo počutja v vodu (smeškoti, vreme).

Oblikujete kartice s temami za pogovore. Vsak naj izbere kartico in o temi pred ostalimi pove svoje mnenje. Naučite se pozorno poslušati med seboj.

Člani ustvarijo "domišljjsko" predstavo okolja po svoji podobi (lahko je to vod, taborniška dejavnost, vas, mesto, del narave, svet ... O njej se pogovorijo.

Za razvoj "projektov" uporabite priročnik Naredimo taborniški projekt, ki v vseh fazah vključuje sodelovanje članov.

Foto: SINi

Kaj pri tabornikih pravzaprav sploh hočemo?

V taborniški organizaciji lahko participacijo razvijamo na različnih ravneh:

- otroci z mladimi (člani voda - vodnik),
- mladi na različnih nivojih v taborniški hierarhiji (npr. vodnik - načelnik) ali
- mladi in odrasli (mladi na funkcijah - "stari" člani, ki ne znajo ali nočejo "predati oblasti").

Na Poljskem smo se v okviru projekta "Soodločanje je izziv" osredotočili predvsem na prvo možnost, ker je bila za večino udeležencev najbolj aktualna tema, kako člane svojega voda bolj aktivno vključiti v sprejemanje odločitev. Kot osnovo pri razmišljanju, ali sploh podpiramo participacijo in kaj to sploh je (ali mlade/otroke vključujemo le navidezno ali zares), smo se oprli na različne oblike oziroma stopnje participacije (glej lestev participacije).

Še pomembnejše od stopenj participacije pa je, da se moramo odločiti, kaj pravzaprav sploh hočemo. Če nam je pomembno, v katero smer vzgajamo mlade, se moramo vprašati, kakšen bi bil idealen tabornik oziroma mlada oseba neke starosti po neki prehojeni taborniški poti.

Udeleženci projekta so tako identificirali, da je za mlade pomembno, da:

- so odgovorni (prevzemajo odgovornost),
- sprejemajo odločitve,
- so informirani (razgledani),
- zagovarjajo enakost med ljudmi (tudi spoštovanje do soljudi),
- postavljajo vprašanja (in se sprašujejo o stvareh) ter
- so sposobni agumentacije (zagovarjanja svojih stališč).

Vse to pa lahko dosežemo samo, če članom omogočamo čim višjo stopnjo participacije.

1. Manipulacija - mladi so samo "sredstva" za doseganje ciljev odraslih, med tem ko se odrasli pretvarjajo, da aktivnosti potekajo na željo oziroma v dobro mladih.

2. Dekoracija - mladi so vključeni kot "okras", ne da bi razumeli, kaj in zakaj se sploh dogaja.

Foto: Nace Kranjc

Lestev participacije

Otroci, mladi in odrasli so v taborniške aktivnosti lahko vključeni na različne načine, z različnimi stopnjami participacije mladih oziroma otrok. Roger Hart je razvil model osmih nivojev, t.i. lestev participacije (model povzet iz publikacije Mladi in občina, sodelovanje generacij, 2010).

Prvi trije nivoji predstavljajo načine dela, kjer otroci ali mladi pravzaprav sploh nimajo prave možnosti participacije. Zadnjih pet nivojev lestve predstavlja različne stopnje participacije.

Večina taborniških aktivnosti se izvaja z neko od oblik participacije, še vedno pa se izvede premalo aktivnosti, za katere bi pobuda prišla od mladih, saj je tudi takšnih pobud premalo.

3. Žetoni - mladi od odraslih dobijo določeno količino "žetonov", t.j. možnosti za navidezno sodelovanje ob določenem času in na določen način, čeprav se jih v resnici sploh ne upošteva (za tak primer bi šlo npr., če bi se na Skupščino ZTS povabilo vodnike, ki predhodno ne bi prejeli gradiv in ne bi imeli možnosti posvetovati se z ostalimi iz rodu, potem pa bi imeli možnost izraziti svoje mnenje, a se jih pri glasovanju niti ne bi upoštevalo).

Kje na lestvi participacije ste v vašem rodu?

8. Deljene odločitve v aktivnostih mladih - mladi podajo iniciativo in nato sprejemajo odločitve skupaj z odraslimi (npr. člani voda dobijo idejo za vikend akcijo, ki jo nato izpeljejo skupaj z vodniki).

7. Mladi usmerjajo svoje aktivnosti - mladi so tisti, ki zasnujejo in vodijo aktivnost, odrasli pa jim pomagajo samo takrat, ko se jih potrebuje (npr. aktivni člani se odločijo organizirati proslavo ob obletnici rodu in nekdanji člani jim pri tem pomagajo).

6. Deljene odločitve v aktivnostih odraslih - potem ko odrasli podajo iniciativo, odločitve sprejemajo skupaj z mladimi (npr. nekdanji člani dobijo idejo za proslavo ob obletnici rodu in jo organizirajo skupaj z aktivnimi člani).

5. Posvetovanje in informiranje - aktivnost sicer še vedno zasnujejo in vodijo odrasli, vendar se posvetujejo z mladimi, ki razumejo, kako bo njihovo mnenje upoštevano pri odločitvah odraslih (npr. taborovodja pri pripravi programa pridobi mnenja vodnikov, ki so z vodi delali med letom).

4. Določanje in informiranje - odrasli sicer mladim točno določijo vlogo, a jih o tem tudi podrobno seznanijo, tako da tudi mladi razumejo svojo vlogo in celotno aktivnost (npr. načelnik sam določi lokacijo in potek izleta, vodnike pa seznanji s programom in razlogi za svoje odločitve).

Foto: Nače Kranjc

Kompetence aktivnega državljana

Vodov sistem dela in sodelovanje v vodu sta prvi korak na poti do razvoja kompetenc aktivnega državljana (kot mala šola participacije v družbi). Da bodo naši mladi na poti odraščanja postajali takšni, morajo najprej poznati delovanje "sistema". To pomeni, da morajo na rodovi ravni vedeti, kakšne so njihove pravice in dolžnosti, poznati pravila, ki veljajo za to "skupnost", vedeti, kdo vodi rod ter kako se v vodu in rodu sprejemajo odločitve. Pomembno je, da mladi vedo, kako postaneš vodnik ali načelnik.

Poleg tega je pomembno, da člani znajo predstaviti svoje ideje/pobude in jih prenesti tudi na druge, oblikovati svoje stališče, ga zavzeti in braniti. Pomembno je tudi, da znajo kritično raziskati informacije, razlikovati dejstva in mnenja, spremljati proces in vplivati na sprejemanje odločitev. Razviti morajo občutek odgovornosti za lastne odločitve, zaupati vase in biti pripravljeni stališče prilagoditi glede na mnenja drugih.

Zavedati se morajo, zakaj so člani taborniške organizacije in kaj ta prispeva v družbi, kako je taborniško gibanje nastalo in kam ga sami kot aktivni taborniki lahko usmerjajo. Poznati morajo vrednote, za katere so sami kot člani te organizacije zavzemajo.

Nov strokovni sodelavec

Izvršni odbor ZTS je po potrditvi finančnega načrta na skupščini ZTS za obdobje enega leta zaposlil novega strokovnega sodelavca za program. Delo bo opravljal **Matic Stergar**, dolgoletni tabornik iz Škofje Loke, udeleženec mnogih taborniških dogodkov in član komisij na državni ravni.

Prve zadolžitve bodo: priprava priročnikov za vodnike, načelnike in trenerje, priprava priročnikov po starostnih vejah, dokončanje predloga veščin, služb in specialnosti, vodenje procesa priprave predloga programa za mlade, prenova propozicij taborniških mnogobojev ter priprava in organiziranje državnih akcij in srečanj. Matic je dosegljiv na matic.stergar@rutka.net.

Mednarodna rutica

Na skupščini ZTS smo potrdili oblikovni predlog številka dva. To je rdeča rutica z motivom čipke. Avtorica izbrane rutke je Petra Grmek. Odbor za mednarodno rutico trenutno išče najlepše, najbolj praktične in ugodne rešitve izdelave.

Seznami literature za tečaje

Na spletni strani www.tabornik.eu so objavljeni sezname literature, ki jo bodo tečajniki prejeli na posameznih usposabljanjih.

Gostujoči predavatelj s Finske

Na Tečaj za vodje in na Woodbadge tečaj, ki bosta letos potekala med 11. in 18. avgustom v Bohinju, prihaja gostujoči predavatelj s Finske. Timo Mutonen je načelnik finske trenerske ekipe (woodbadge training group), član njihovega Izobraževalnega sveta in izkušen tabornik na področju usposabljanj. Njegov namen je pomagati pri osvežitvi naših tečajev in pri uvajanju sprememb v smeri finskega izobraževalnega sistema, ki je bil prepoznan za najboljšega na svetu, tako v taborništvu kot na splošno.

ZVEZA TABORNIKOV SLOVENIJE
NACIONALNA SKAVTSKA ORGANIZACIJA

Posvet KVIDO

27. in 28. aprila 2013 se bo v taborniškem domu na Kovku nad Ajdovščino odvijal posvet KVIDO. Glavni namen posveta je dokončno oblikovanje predloga za program strokovnega delavca v športu, ki bo šel v potrditev na Strokovni svet RS za šport in bo začrtal prenovljeni sistem usposabljanj za obdobje treh let. Na posvet so vabljeni aktivni in nekdanji aktivni taborniki, ki si želijo sodelovati pri usposabljanjih v ZTS.

Več bo objavljeno na www.tabornik.eu in www.rutka.net.

Zlet ZTS 2013

Rok za prijavo na Zlet ZTS - National Scout Jamboree za plačilo cenejše članarine je podaljšan **do 25. 4.** Do tega datuma se prizna **popust v višini 10 %**. Prijave so možne na spletni strani www.zlet2013.si.

Predstavitev programa za mlade

V aprilu in maju bodo organizirani trije posveti, na katerih se bo predlog programa za mlade predstavilo vodnikom, načelnikom družin in članom. O terminu in lokaciji izvedbe posvetov boste še obveščeni.

Vaše predloge in pripombe nam pošljite na io.zts@rutka.net.

Naša skupna Pisarna

Besedilo: Boris Mrak

Foto: Muc

Za nami je letošnja izredno pomembna maratonska letna skupščina Zveze tabornikov Slovenije in ponovno smo bili soočeni z večinoma neupravičenimi kritikami Pisarne ZTS. Ta tema, in dostikrat neupravičene kritike, se prav zares prepogosto ponavljajo in mislim, da bi jo morali končno spraviti z dnevnega reda naslednjih skupščin. Pa ne da bi bil osebno proti objektivni presoji dela zaposlenih v preteklem letu, vendar se dela Pisarne ne more ocenjevati kar povprek in brez argumentov. Slišali pa smo, da ne bo zvenelo le enostransko, tudi pohvalne besede o delu taborniške pisarne.

Vsekakor bi za objektivno oceno dela morali sprejeti merila, ki nam bodo služila pri oceni dela. Kaj to pomeni? Najprej se moramo člani rodov dogovoriti, katere naloge naj za rodove opravlja Pisarna, koliko sredstev bi za take naloge potrebovali (število zaposlenih) in koliko so za te želje rodovi dejansko pripravljene prispevati. Dokler pa tega ne bomo naredili, so glasne kritike posameznih predstavnikov rodov povsem neupravičene in v organizacijo vnašajo slabo vzdušje in napetosti, ki nikomur ne koristijo. Vso to energijo raje posvetimo našemu delu.

Ob tem se postavlja normalno vprašanje: ali je za vse težave res vedno kriva Pisarna? Kaj pa rodovi? So izpolnili do skupne organizacije vse svoje obljube in obveznosti? So pravočasno in pravilno poravnali prispevek iz naslova članarin članov rodov? So pisarni pravočasno in pravilno posredovali vse podatke o aktivnostih rodu in njihovih članih? Ali redno izobražujejo svoje kadre na skupnih seminarjih in tečajih? Pa še bi se našlo kako vprašanje, povezano z delom rodov.

Kaj pa Izvršni odbor ZTS? Tudi ta najvišji operativni taborniški organ bi si moral postaviti zelo konkretne in merljive cilje, kot so povečanje članstva v ZTS za določen odstotek, povečanje števila rodov, število udeležencev po posameznih tečajih in seminarjih itn. Brez konkretno postavljenih in merljivih kazalcev žal ni mogoče preverjati in ocenjevati opravljenega dela. V primeru, kot ga imamo sedaj, pa je vsako preteklo delo dobro! Ali je res tako?! Smo zadovoljni z opravljenim delom v preteklem letu?

Letne skupščine ZTS bi morale biti trenutek objektivne presoje opravljenega dela tako v organih ZTS kot tudi opravljenega dela v rodovih. Presoja opravljenega dela, temelječa na merljivih kazalnikih, in izkušnje pri uresničevanju zastavljenih ciljev, bi morala biti osnova za načrtovanje dela v naslednjem obdobju. Seveda načrtovano delo ne more temeljiti zgolj na naštevanju načrtovanih akcij. Prav zaradi tega organizacija za kakovostno delo nujno potrebuje strateško načrtovanje. To pa je pristojnost in naloga izvršnega odbora. Brez jasno postavljenih ciljev in opredeljene politike dela (temeljna, razvojna in tekoča politika) organizacija ne more resno delovati in se ustrezno razvijati.

Interameriška skavtska regija

Besedilo: Sebastjan Rechberger

V interameriško regijo je vključenih več kot 7 milijonov skavtov in skavtinja iz 32 nacionalnih skavtskih organizacij iz Severne, Srednje in Južne Amerike. Ta regija pokriva tudi Kubo, ki nima skavtske organizacije, in sicer zaradi političnih omejitev.

Glavni organ regije je regijska konferenca. Interameriška skavtska konferenca poteka vsaka tri leta. Naslednja, 25. konferenca bo avgusta 2013. Konferenca izvoli Interameriški skavtski komite, katerega naloga je spodbujanje izvajanja načrtov v skladu s cilji konference. Komite tudi sestavi del organov Interameriške skavtske pisarne, ki jo sestavlja ekipa strokovnjakov, ki delajo polni delovni čas v razvoju in krepitvi skavtskega gibanja v regiji.

Regija ima tudi Interameriško skavtsko fundacijo, ki zbira finančna sredstva za podporo dejavnostim in projektom regionalnega nivoja.

Interameriška regija priznava ameriško sekcijo Mednarodne katoliške konference skavtov za svetovalno telo, institucionalno vez med skavtskim gibanjem in katoliško cerkvijo.

Interameriški skavtski center, ki je hkrati tudi sedež regijske pisarne, se nahaja v mestu Panama City, pravijo mu mesto znanja. Center v Panami je od ustanovitve leta 2010 do sedaj gostil že veliko pomembnih srečanj, kot so obisk svetovne skavtske pisarne, interameriška konferenca 2010 ter še mnogo drugih.

Prva svetovna nagrada skavtov v centralni Ameriki

Mlada tabornica Tatiana Cuadra Bermudez je prejela priznanje "Scouts of the world" (Skavti sveta). Ta nagrada predstavlja zavezanost osebe k razvoju, skrbi za okolje in miru. To je nagrada, ki prepoznava delo osebe, zavezanost, ki jo pridobi z delom v skupini ljudi, ki delujejo na razvoju projektov v lokalnem okolju ali drugje na svetu.

Tatiana je prva skavtinja v centralni Ameriki, ki je prejela to priznanje. Prejela ga je za svojo zavezanost okoljskemu razvoju.

Foto: World Scout Bureau

Dejavnosti regije

V regiji so izvedli že 14 interameriških jamborejev, zadnji je bil letos januarja v Kolumbiji. Kanadska nacionalna skavtska organizacija letos organizira tudi svetovni MOOT, na katerega se odpravlja tudi slovenska odprava. Naslednje leto pa bo potekal že drugi interameriški MOOT, in sicer bo tokrat v Braziliji.

Regija se ukvarja tudi z drugimi dejavnostmi, kot so razni seminarji, delovna srečanja, srečanja mreže glasnikov miru ter še veliko drugih aktivnosti za mlade.

Foto: World Scout Bureau

Sneg v mojem življenju

Besedilo: Emil Mumel, fotografije: arhiv RZR Zreče

Sneg v mojem življenju je mednarodni projekt mladinske izmenjave, ki smo ga člani Rodu zelena Rogla izpeljali med 15. in 23. februarjem v taborniških prostorih na Skomarju. Gostili smo mlade iz Španije, Romunije, Norveške in Hrvaške, stare od 14 do 17 let. Zbralo se nas je kar 55 in preživeli smo čudovitih devet dni druženja.

S projektom smo ugotavljali, kaj nam sneg v življenju in v različnih okoljih pomeni, kako ga sprejemamo in kakšne so naše aktivnosti. Predstavili smo življenje v svojih okoljih v zimskem času. Poleg tega smo se naučili nekaj novih športnih vsebin. Eni so prvič smučali in tekli na smučeh, eni samo tekli na smučeh, drugim pa je to bila že vrlina in spretnost. Tako smo s sodelovanjem pomagali drug drugemu in našim voditeljem in še medgeneracijsko sodelovali.

Seveda smo dane zimske pogoje izkoristili tudi za pridobivanje veččin pri pripravi obroka v naravi. Pekli smo si jajca, in to kar brez ponve, in kuhali smo si čaj. Preživetje v naravi v zimskih pogojih pa ne more biti brez igluja. In tudi te smo si zgradili. V večernih urah smo si čas krajšali s spoznavanjem naših etnoloških značilnosti. Pogledali smo si izdelavo rož iz krep papirja, predelavo volne od ovce do nogavic in si ogledali film pridobivanja mravljičnih jajc nekoč. Tu so nam priskočili na pomoč starejši domačini. Folklorna skupina Jurija Vodovnika iz Skomarja nam je pripravila krasen nastop in naše mlade udeležence učila slovenskih narodnih plesov in družabnih iger.

WinExNo

Mladi iz norveške Overhalle so nas med 2. in 10. marcem povabili na njihov zimski projekt Win Ex No. Udeležilo se ga je osem mladih in en vodja iz našega kraja. Družili smo se in ustvarjali skupaj z mladimi iz Hrvaške, Poljske in Norveške. Projekt je bil organiziran v sklopu mednarodnih mladinskih izmenjav, ki jih sofinancirajo EU in nacionalne mladinske organizacije.

Na projektu smo se veliko družili, sankali, smučali, se šli preživetje v naravi in pripravo obroka v zimskih pogojih na odprtem ognju. Največja atrakcija je bil obisk družinskega živalskega vrta in ogled živali v naravnem okolju. Tako smo si ogledali krdelo volkov, dva risa, losovo družino in lisico, ki živijo v naravnem okolju.

Posebej zanimivo pa je bilo doživetje, ko smo prespali v lesenih tipijih, in to pri kar - 15 stopinjah. Vsi smo preživeli. Je pa ta noč bila eno največjih doživetij za vse udeležence izmenjave. Prvič smo se seznanili, kako preživeti v naravi pri takih pogojih. Za naše 14-letnike je to bila ena največjih dogodivščin. Ob odhodu so si mladi udeleženci obljubili, da se bodo še srečali na podobnih mladinskih izmenjavah.

Lars navdušil in navdahnil tabornike

Besedilo: Miha Bejek

Slovenijo je na povabilo ZTS obiskal Lars Kolind, danski podjetnik, član Svetovnega skavtskega komiteja in Svetovne skavtske fundacije. V podporo pripravam na Svetovno skavtsko konferenco 2014 v Sloveniji je izpeljal vrsto predavanj in srečanj ter predstavljal koncept "unboss" (nešef). Povsod je dal jasno vedeti, da se je večino tega, kar zna in ve o vodenju naučil v skavtski organizaciji ter da je danes tako uspešen prav zaradi teh izkušenj.

Predavanje za tabornike je privabilo množico tabornikov, predvsem aktualnih članov vodstev rodov. Lars se je v taborniški družini takoj počutil domače, brez dlake na jeziku razkrival svoje zgodbe o pridobivanju sredstev za skavtsko fundacijo, krožil po predavalnici in z mikrofonom kar sam iskal odzive udeležencev. Četudi je 65-letni Lars član vrha svetovne skavtske organizacije ter priznan in uspešen podjetnik, ki je ustanovil okoli 25 podjetij, ki poslujejo v stotinah milijonih evrov, je dal jasno vedeti, da je eden izmed nas. Udeleženci predavanja so ga zato hitro vzeli za svojega in pozorno poslušali njegove nasvete.

Poudaril je, da je najpomembneje, da kot taborniki ne prosimo za sredstva, ampak vedno predlagamo partnerstvo. Cilj taborniške organizacije, pravi Lars Kolind, je ustvariti voditelje nove generacije - in to je ključno za prihodnost družbe v vseh segmentih, od vodenja podjetij do vodenja države. Podjetniki in

poslovneži največjih korporacij, voditelji držav in člani kraljevih družin po svetu zato podpirajo skavtsko organizacijo, ker v tem vidijo najboljšo investicijo za prihodnost. Lars, član in nekdanji predsednik Svetovne skavtske fundacije, ki upravlja 65 milijonov evrov kapitala, dokazuje, da je tak pristop k pridobivanju sredstev uspešen.

Na odlično obiskanem predavanju za menedžerje, organiziranem v sodelovanju z Združenjem Manager in Alumni klubom Ekonomske fakultete, ter predavanju za študente je Lars Kolind predstavil predvsem koncept "unboss" vodenja organizacije (www.unboss.com), ki v osnovi izhaja iz skavtskega okolja. Osnovna ideja je, da se je treba znebiti "starih" šefov in v vodenje organizacij vključiti vse sodelavce, predvsem pa se je treba osredotočiti na namen in ne na dobiček (ta pride zraven sam). In taborniki to že znamo, je vsakič vsem povedal Lars.

Okrogla miza: Lars Kolind, Vojmir Urlep, predsednik uprave Leka in Manager leta 2012, Sandi Češko, najbogatejši Slovenec, solastnik in predsednik upravnega odbora Studia Moderna, ter Tadej Beočanin, načelnik ZTS. Foto: Domen Šverko

Partnerji

Projekt so podprli

Telekom Slovenije

Gospodarska zbornica Slovenije

STUDIO MODERNA

“Taborniki ustvarjate bodoče voditelje.”

Lars Kolind, član Svetovnega skavtskega komiteja in podjetnik

Besedilo: Boris Mrak in Miha Bejek

Lars Kolind je uspešen danski poslovnež, ki ponosno poudarja, da je z udeleževanjem v skavtski organizaciji pridobil ključne izkušnje in zgradil temelje za svojo profesionalno kariero ter podjetniške podvige. Svojo hvaležnost za priložnosti, ki mu jih je omogočilo skavtstvo izraža tako, da je danes, kot sam pravi, v fazi povračila. S svojim udeleževanjem skuša skavtstvu povrniti del tega, kar je sam prejel.

Pomemben del tega je njegovo delovanje v upravnem odboru Svetovne skavske fundacije, ki med drugim zagotavlja polovico 10 milijonov dolarjev težkega letnega proračuna Svetovne skavske organizacije. Pravi, da je zbiranje sredstev za skavtstvo najbolj zanimiva stvar, ki jo je imel priložnost početi v organizaciji. Obenem je tudi član Svetovnega skavtskega komiteja in je tako vez med fundacijo ter komitejem. Z Larsom Kolindom smo se pogovarjali ob koncu njegovega štiridnevnega obiska v Sloveniji.

Foto: Muc

Lars, kako ste se vključili v skavtsko gibanje?

Ko sem dopolnil devet let, mi je oče rekel: "Naslednjo sredo greš k skavtom." Oče je bil skavt, brat je bil skavt in tudi jaz sem moral biti skavt. Tako sem šel k skavtom, čeprav to nikakor ni bila moja odločitev. Bilo mi je izjemno všeč in nisem bil skavt le dve do tri ure na teden, bil sem skavt vsak dan - kuril sem ogenj na dvorišču in počel razne reči, ker sem oboževal dogodivščino. Nikoli nisem razmišljal o tem kot o programu za razvoj vodij.

Prelomna točka je bila pri trinajstih letih, ko sem postal vodnik. Kot deček sem bil nekoliko plašen, manjkalo mi je samozavesti. V vlogi vodnika sem spoznal, da sem precej dober v vodenju drugih dečkov in da sem precej boljši, kot sem mislil, da sem. To mi je dalo samozavest in motivacijo, da sem se še izboljšal in šel na izobraževanja za vodje. Postopoma sem spoznal, da je biti človek in biti vodja bistvo skavtstva.

Naslednji velik korak sem naredil pri osemnajstih, ko sem začel delati z drugimi odraslimi voditelji, šel v tujino in tako naprej. To je oblikovalo mojo celotno kariero. **Kakšna je bila skavtska organizacija v vaši mladosti?**

V mojem mestu je bila skavtska organizacija zelo neformalna, zelo ne-hierarhična. Bilo je veliko pro-

stora za vsakega, ki je bil pripravljen kaj početi. Praktično ni bilo omejitev. Zabavali smo se in počeli smo stvari, ki jih drugi prej še niso počeli. Zato nikoli nisem gledal na skavtsko organizacijo kot na hierarhično strukturo. Skavtstvo sem dojemal kot igrišče in prostor za usposabljanje.

Se vam zdi tak ne-hierarhičen, odprt način vodenja posebnost danske kulture ali je posebnost same skavtske organizacije?

Skavtstvo je zelo različno v različnih državah. V nekaterih državah je zelo staromodno in hierarhično, na vodilnih položajih pa so starejši, ki so tam že predolgo. Drugod, kamor štejem tudi taborništvu v Sloveniji in skavtstvo na Danskem ter v mnogih drugih državah, je skavtstvo zelo odprto, neformalno in usmerjeno v aktivnosti. Ljudje smo različni in skavtstvo je različno.

Na predavanju o konceptu nešefa (angl. unboss) ste omenili, da del skavtskega gibanja deluje po načelih koncepta "nešef", del pa ne. Kam bi umestili Svetovno organizacijo skavtskega gibanja (WOSM)?

Pred letom ali dvema je bila svetovna skavtska organizacija zelo "šefovska", temeljila je na pravilih, hierarhiji. Prav zdaj gre WOSM skozi velike spremembe, kar je močno povezano z menjavo generalnega sekretarja organizacije. Za prejšnjega sekretarja Luca Panisoda je bila stabilnost vse, novi generalni sekretar Scott Teare pa je vodja, zanj spremembe pomenijo vse. In v tem je razlika. V 106 letih skavtskega gibanja je to največja sprememba do sedaj. Mislim, da bo iz tega nastala povsem nova organizacija. Zadnjih deset let sem se neuspešno trudil, da bi se stvari spremenile, in zdaj smo to končno dosegli.

Skavt v podjetništvu

Na predavanju ste nam zaupali, da ste bili prav zaradi skavtskih izkušenj z vodenjem ljudi izbrani za mesto generalnega direktorja velikega podjetja. Kako pa ste si s temi skavtskimi izkušnjami dejansko pomagali, ko ste službo že dobili?

To je najpomembnejše. Ne dobiti delo, ampak delo dobro opraviti. Torej, pri skavtih sem dobil predvsem potrebno samozavest. Kadar si samozavesten in motiviran, lahko narediš karkoli.

Skavtstvo mi je pomagalo razumeti, kako pomembno je, da imajo vsi solastništvo tega, kar počnejo. Ne le solastništvo v finančnem ali materialnem smislu, ampak v čustvenem smislu. Kot skavtski vodja sem se naučil poslušati ljudi, jim postavljati zelo dobra vprašanja in jih vključiti. Če te nekdo nekaj vpraša in te je pripravljen poslušati, se počutiš vključen in postaneš solastnik vse zadeve.

Naučil sem se biti tudi kritičen in hitro prepoznam tistega, ki kaj reče samo zato, ker misli, da želim to slišati.

V vodu smo bili med seboj povsem različni, zato sem se naučil ceniti vrednost različnosti. Nisem se ukvarjal s tistim, česar člani niso zmogli narediti dobro, ampak sem se osredotočil na tisto, kar so bili sposobni narediti zelo dobro.

Naučil pa sem se tudi, da te nič ne stane, če proslaviš vse uspehe in priznaš zasluge celotni ekipi ter sam prevzameš odgovornost za neuspehe. Nič te ne stane, vendar si pridobiš ogromno spoštovanja. Vse to sem se naučil kot skavtski vodja. **S kakšnimi težavami pa ste se srečali pri vključevanju skavtskih vrednost v poslovni svet?**

Moje skavtske izkušnje so mi predstavljale težavo v nekaterih

organizacijah, predvsem v javnem sektorju. Vodil sem velik laboratorij, z vsemi skavtskimi vrednotami v mislih, toda to je bila javna institucija in bilo je milijon pravil za vsako stvar. Vsakič, ko sem želel nekaj narediti, se je našel nekdo, ki mi je povedal, da je to nemogoče.

Zelo sem bil razočaran in sem si govoril: "Teža tukaj ne morem storiti, ampak en dan bom imel svoje podjetje, kjer bom to lahko naredil." Tako sem zaradi frustracije s položajem, kjer nečesa nisem mogel narediti, razvil odločnost, da naredim, kar sem kasneje res naredil.

In postali ste podjetnik. Kaj bi iz svojih izkušenj priporočili slovenskim tabornikom v zvezi s podjetništvom?

Predlagam, da kot taborniška organizacija nase gledate kot na tovarno voditeljev, vaš proizvod pa je naslednja generacija vodij. Vodenje, ki se ga naučiš pri skavtih oziroma tabornikih, je usmerjeno navzven in v delovanje, in to je pomembno za podjetnika. Podjetniki namreč ne sedijo in iščejo pravil, ampak so ljudje, ki želijo nekaj ustvariti, nekaj početi. Taborništvo je pravi prostor za učenje tega.

Ko govorim, da se moramo osredotočiti na naslednjo generacijo vodij, menim, da se moramo še posebej osredotočiti na naslednjo generacijo podjetnikov. Ker če lahko proizvedemo deset ali sto novih podjetnikov, ki bodo šli in ustanovili podjetja, bo učinek za slovensko družbo fenomenalen.

Štiri dni ste preživeli v Sloveniji, imeli ste več predavanj, mnogo obiskov, srečanj. Kakšen vtis o slovenskih tabornikih ste dobili?

Velik vtis ste naredili name s svojimi sposobnostmi, navdušenjem in zmožnostjo, da lahko toliko stvari izpeljete v tako kratkem času. Presenetilo me je, da ste bili tako

zavzeti. Niste taki, da le govorite, ampak tudi naredite.

Dejansko pa sem bil zelo presenečen, ko sem v pogovorih z netaborniki ugotovil, kako šibka je podoba taborništva v Sloveniji. Poslovneži in drugi, s katerimi sem govoril, so potrdili, da je taborništvo samo nekaj, kar se počne v gozdovih. To je zelo daleč od osrednje vloge v družbi. Upam, da bo to, kar sami sedaj počnete, in morda malo tudi moj obisk, pomagalo premakniti taborništvo na osrednje mesto v družbi.

Ključno je, da zelo resno vzamete to, da skavti/taborniki izvajamo program za razvoj vodij in da bi družba trpela, če nas ne bi bilo. Mi smo rastlinjak, v katerem rastejo bodoči voditelji te države.

Nenazadnje pa je name še posebej naredila vtis organizacijska ekipa. Če bi kadarkoli ustanavljal

podjetje v tej državi, bi bili oni tisti, h katerim bi šel in jih vprašal, če želi kdo delati z mano na novem projektu. Državo zapuščam z zelo pozitivnim vtisom.

Zdaj, ko bolje poznate Slovenijo in organizatorje, kaj bo vaš glavni argument pri vabljenju skavtov z vsega sveta na Svetovno skavtsko konferenco naslednje leto?

Prvi razlog za udeležbo je, da so ljudje, ki konferenco organizirajo, imenitni in bodo zagotovo pripravili fantastično konferenco. Morda ne bo tako spektakularna kot v Braziliji, Koreji ali kje drugje. Bo precej drugačna, vendar bo fantastična zaradi človeške toplote, prijaznosti, gostoljubja in odprtosti vas samih.

Drugi razlog je ta, da je Ljubljana prelepo mesto, odlično za preživeti en teden poletja v njem. Ljudem bo izjemno všeč.

Na 31. skupščini ZTS

Besedilo in fotografije: SiNi

Letošnja Skupščina Zveze tabornikov Slovenije, ki je potekala 16. marca v Izobraževalnem centru URSZR na Igu pri Ljubljani, je bila maratonska. Začela se je ob 14. uri in končala nekje okoli 21.45! Če si se udeležil še dopoldanskih delavnic (od 9. ure naprej), si za skupščino porabil čisto celo sončno soboto, ki bi jo zagotovo bilo bolj vredno porabiti za kakšno taborniško akcijo v naravi.

Neizkoriščene delavnice

Kot že nekajkrat v preteklosti je skupščina ponovno potekala v dveh sklopih. Dopoldanski del so sestavljale delavnice na različne tematike: o spremembah statuta ZTS, pravilniku o delovnih razmerjih in strokovni službi ZTS; o programu za mlade, o kroju, oznakah in praporih; ter o usposabljanjih v ZTS.

Že nekajkrat se je opozorilo, da so te sicer odlično pripravljene in vodene delavnice popolnoma nekoristne, če na njih ni udeležencev iz čim več rodov (čeprav jih je letos morda le bilo malo več). A ZTS se ne uči na napakah in ne poišče drugih rešitev. Žal so bile delavnice preslabo obiskane in narejene tako, da se ne moreš udeležiti vseh, saj je istočasno potekalo več delavnic hkrati. Vsaka delavnica je tudi sprejemala popravke, spreminjala sklepe, ki so se nato sprejemali oziroma potrjevali na sami skupščini. Četudi si sodeloval na eni delavnici, žal nisi imel pojma, kaj so se pogovarjali na preostalih treh. Če te na delavnicah ni bilo, pa v vsakem primeru na skupščini nisi znal glasovati oziroma si imel cel kup vprašanj.

Rešitev za slabo udeležbo na teh delavnicah in nato dolgotrajno razpravo na skupščini, bi morda lahko bila ta, da bi se razmislilo o predstavitvah teh tematik na delavnicah, ki bi bile izvedene na nivoju območij pred samo skupščino. Potem vsaj ne bi bilo izgovorov, da se delavnic kdo ni mogel udeležiti in tudi rezultate teh razprav na delavnicah bi se lahko dobilo že prej ter bi skupščina nato potekala precej hitreje.

Ubijalsko dolga skupščina

Tudi letos je bila udeležba na skupščini na samem robu sklepčnosti. Če smo v preteklih letih uspeli skupščine spraviti do tega, da so tekle hitro in organizirano, je bil tokrat spet storjen velik korak nazaj. Nikakor se nisem mogel znebiti občutka, da se je IO ZTS na skupščino pripravil zelo na hitro in predvsem površno. Velika večina delegatov tako ni bila pripravljena in seznanjena s predlaganimi spremembami statuta ali jih ni razumela. Žal pa so nekateri delegati prišli na skupščino le zato, da vnašajo nemir, medtem ko rešitev niso znali ali niso hoteli ponuditi.

Sama skupščina je do 5. točke potekala zelo hitro. Poročila o delu v letu 2012 so se sprejela brez nekih velikih razprav, prav tako letni program dela in finančni načrt za leto 2013.

In nato se je ustavilo pri 6. točki dnevnega reda - spremembi statuta ZTS. Omeniti je treba, da je IO ZTS spremembe statuta razpisal v zadnjem hipu in da je bila na to tematiko razpisana samo ena javna tribuna pred samo skupščino in nato še delavnica v dopoldanskem času pred skupščino. Za tako pomembne spremembe statuta zagotovo premalo časa. Prav tako pa premalo časa za razumljivo obrazložitev sprememb in skupno konstruktivno oblikovanje sprememb. Spremembe, ki so bile predlagane s strani IO ZTS, so v veliki meri dobre, a so bile zelo slabo predstavljene. Ravno zato se je vse skupaj zataknilo in začele so se razprave in replike ter replike na replike itd. Na koncu je bilo vse skupaj že tako zmedeno, da veliki večini delegatov sploh ni

bilo jasno, o čem se odloča. Po izjemno dolgi, bolj ali manj nekonstruktivni razpravi se je sprejel sklep, da se sproži nov postopek za spremembo statuta ZTS, ki bo izpeljan tako, kot se za tako spremembo spodobi.

Brez večjih naporov smo se nato prebili še skozi potrditev nove mednarodne rutice in novega pravilnika o kroju. Zadnji dve točki sta bili nato le še formalnost. Ob koncu veliko grenkega priokusa, saj smo zapravili veliko časa in nismo sprejeli nobene spremembe statuta, ki bi bile - roko na srce - nujno potrebne.

Seks iz mesta!

Besedilo: Jan Simončič

Poskusil bi izpostaviti nekatere taborniške prakse, ki jih "taborniška javnost" v zadnjih letih sistematično zapostavlja, ignorira oziroma celo tabuizira. Eden izmed takšnih simptomalnih dogodkov je celostransko poročilo novinarjev časopisa Delo o prekmurskem Zletu iz leta 2009. Takrat je dosti prahu dvignil zapis o tisti čas med PP-ji izredno popularni igri Mladi posiljevalec oziroma - kot se ji je kasneje naredo politično korektno ime - Mladi penetrator. O tej razmeroma nedolžni in neškodljivi igrici so novinarjem pripovedovali naključno izbrani udeleženci tabora, ki so ob tem podali nek opis igre: pripadnice ženskega spola se razvrstijo po zaporednih črkah abecede, pripadniki moškega spola po številkah, nakar skupina tvori krog. Posameznik, ki kleči oz. sedi na sredini, zakliče številko in črko, nato pa se vname boj za poljub na lice, pri čemer mora "številka" poljubiti "črko", preden "črka" poljubi "številko" ali obratno (odvisno od spola tistega v sredini).

Pomisleki so se takrat usmerili predvsem na samo ime igrice, ki je po načelih odnosov z javnostmi seveda neprimerno zaradi kriminalnega prizvoka, pri čemer pa je sama zasnova igrice ostala povsem neproblematizirana (kar je omogočilo nadaljnjo izvajanje igrice pod obsceno različico prvotnega imena). Odgovor na takšno zagato naj bi bil, da se v prihodnje večja skrb nameni stikom z javnostjo, torej da se določi, kdo da

je dovolj usposobljen za pogovor z zunanjimi novinarji, kdo pa ne (ali če gre za udeležence aktivnosti, da govorijo le pod nadzorom vodnika). V taborniških glasilih pa so se pisci takšnim in podobnim vsebinam povsem izognili, pri čemer se je predpostavljalo, da so starši udeležencev naših aktivnosti navadno nekakšni seksualni konzervativci, ki si, kadar zaslišijo besedo "seks", zatisnejo ušesa.

Na ta način se v nedogled zamegljuje bistvo problema, ki je, kakor so svoj čas med drugim ugotavljali psihiatri tipa Rugelj, odsotnost neobscenega govora o seksualnosti v javnosti. Problem se kot takšen ne tiče zgolj taborniške javnosti, temveč prej ko slej slovenske javnosti v splošnem, če ne tudi mednarodne taborniške javnosti. Pri tem se je nemogoče izogniti ugotovitvi, da se zagata z najmanj enega vidika zaostruje. Soočamo se namreč z bliskovitim razvojem internetne kulture, ki močno spreminja načine dela v taborniških enotah. Na tem področju je bila moja osebna izkušnja iz časa vodništva ta, da so mi 10-letni otroci na vodovem sestanku pripovedovali o pornografskih filmih, ki si jih lahko povsem legalno ogledajo na svojih mobilnih telefonih, nakar se je v našem rodu razvila debata o tem, ali naj vodnik v takšnem primeru obvesti starše ali ne. Večina vodnikov je brez zadržkov preslišala ta in podobna vprašanja, nakar je tedanji član rodove uprave le izustil, da je kaj takšnega, kot je komunikacija s starši o otrokovi spolnosti, povsem neprimerno, saj se pregledovanje pornografskega materiala pri MČ povsem normalno prilega zdravemu razvoju otroka, s čimer je bila debata zaključena. Zares?

SPUST PO LJUBLJANICI

18.5.

VEČ INFORMACIJ:

SPUST.RUTKA.NET

PRIJAVE:

DO 6.5. (25€)

OZ. DO 13.5. (30€)

MOŽNOST IZPOSOJE KANUJA
OBRABNINA 10€

Aktivno z mladimi in za mlade

Vsaka taborniška dejavnost pomeni novo izkušnjo in novo znanje. In novo znanje krepi možnosti mladih za ustvarjalno življenje, s tem pa stalne izzive, delo, zadovoljstvo.

Foto: Iztok Hvala

Zveza tabornikov Slovenije že več kot 10 let aktivno sodeluje v kampanji Teden vseživljenjskega učenja (TVU). Preko TVU navdušuje za aktivno vključevanje v različne dejavnosti, katerih dodana vrednot je tudi novo znanje. Tema, ki jo je letos predlagala ZTS, je "Aktivno z mladimi in za mlade". Z njo želimo v letu 2013 opozoriti na dejavnosti, v katere so vključeni mladi. Različni dogodki na področjih zdravega načina življenja (skrb za kondicijo, šport, duševno ravnovesje, zdrava prehrana in bivalno okolje), bivanja in gibanja v naravi (pohodni tabori, bivakiranje, orientacijska tekmovanja, mnogoboji), ustvarjalnega izražanja (petje, glasba, ples, jeziki, likovno ustvarjanje, pripovedništvo), družabnega življenja (film, moda, zvezdniki, družabna omrežja) ter odnosa do narave (zmanjšanje prekomerne rabe virov, zmanjšanje vplivov na globalno segrevanje, zaščita narave) odražajo željo mladih po vključenosti v sodobne družbene tokove.

Prav vključenost in dejavno učenje v otroštvu in mladosti pa pomembno prispevata k razvoju zmožnosti; inovativnosti in ustvarjalnosti, angažiranosti, kritičnemu mišljenju, podjetnosti, postavljanju življenjskih ciljev. Le preko vključenosti v procese načrtovanja in izvajanja lahko mladi prevzemajo odgovornost. Preko vključenosti lahko razvijajo prijateljstvo, odprtost do drugih ter solidarnost. Vključenost pomeni razvijanje globalne zavesti; medkulturnega razumevanja vseživljenjskega učenja in aktivnega državljanstva.

Temi se pridružujejo vsi, ki se ukvarjajo z mladimi: tako vrtci, osnovne šole, glasbene šole, gimnazije in šolski centri, kakor tudi druga mladinska društva, centri in druge organizacije za mlade, PUM-ovci ter nenazadnje kulturne, socialne in zdravstvene ustanove.

Več na tvu.acs.si.

Prijavite dejavnosti, ki jih boste rodovi organizirali v času Tedna vseživljenjskega učenja (razširjenega) od 1. maja do 30. junija! Prijavljene dejavnosti bodo vključene v Koledar TVU, kar bo pripomoglo k širši obveščeni o vaših dejavnostih ter povečalo vašo prepoznavnost v družbi. Osnovne podatke o dejavnosti in kontaktne osebi pošljite na zts@guest.arnes.si.

Foto: Žiga Brenčič

Foto: Žiga Brenčič

Nočno orientacijsko tekmovanje

Letos je v Logatcu potekalo že 35. Nočno orientacijsko tekmovanje (NOT), ki ga organizirajo člani Rodu Močvirski tulipani iz Ljubljane. Tokrat je NOT zaradi prihajajočih praznikov potekal en vikend prej kot ponavadi - zadnji vikend v marcu.

Zadnji petek pred NOT-om potekajo še zadnje organizacijske priprave. Prvi avto gre ob 8. uri, drugi gre kombi z že naloženo opremo, ostali imamo zbor ob 10:30. Ko pridemo v šolo, takoj začnemo z "masovno" proizvodnjo sendvičev. Vreme bo slabo, vendar nas to ne zmoti, saj smo taborniki!

V soboto pa akcija! Vse od 11. ure do prihoda prvih tekmovalcev so mladi in stari člani rodu s polno paro pripravljali šolo, da bo vse tako, kot mora biti za tekmovalce. Ob 17. uri je bil zbor ekip, na katerem so tekmovalci izvedeli vse potrebne informacije, nato pa so se kmalu za tem že začeli topo-testi in vrisovanja, ki vsako leto predstavljajo izziv marsikateri ekipi.

Nato pa prvi starti. Čip v čitalnik, pisk, gremo! Prva ekipa se je podala na skorajda zimsko preizkušnjo. Kot da v gozdu ne bi bilo dovolj snega od preteklih sneženj, nam je nebo postreglo še s svežim, mokrim snegom in tako poskrbelo, da si bodo vsi tekmovalci dobro zapomnili letošnji NOT.

Ura je okoli treh zjutraj, vsi tekmovalci so že nazaj in lepo je kljub slabemu vremenu videti te nasmejane in zadovoljne obraze. Na koncu odtehtajo le nova izkušnja, malo tekmovalnosti in seveda prava taborniška družba, zaradi katere spet komaj čakamo na naslednji NOT.

Gašper Cerar

Izjava glavne organizatorke Špele Osredkar

Vlogo nove organizatorke sem sprejela z veseljem. V trenutku so se mi po glavi začele motati nove ideje in spremembe. Ob vodenju takšne akcije sem se veliko naučila, predvsem to, da je pri vsem, kar delaš, pomembna ekipa, ki stoji za tabo. Od nje je odvisen celoten uspeh. Tekmovanje je v celoti gledano uspelo, se je pa letos NOT-a udeležilo presenetljivo malo ekip (samo 45 ekip), predvsem pa je bilo malo prijav v kategoriji popotnikov. Upamo in si želimo, da je bilo to predvsem na račun vremena, saj smo po dolgem času na NOT-u hodili po snegu in v zelo nizkih temperaturah. Ampak to za prave tabornike in orientaciste ne bi smel biti izgovor, ampak le še dodaten izziv!

Mnenja tekmovalcev

Gregor Anderluh, solo tekmovalec:

Rad bi pohvalil organizacijo in progo. Bila je zares odlična. Na žalost mi je na osmi kontroli ugasnila luč in sem se moral vrniti. Drugače bi šel do konca. Zagotovo se vidimo drugo leto in upam, da bodo organizatorji nadaljevali s solo kategorijo.

Žiga Vičič, RBS:

Na NOT-u sem se imel zelo dobro, še posebej, ker sem bil prvič. Mislim, da smo se kar dobro odrezali kot ekipa. Posebej zabavno zame je bilo, ker je snežilo in smo s proge prišli čisto premraženi in premočeni, vendar veseli, da se nismo prevečkrat izgubili.

Foto: Žiga Brenčič

Na zaseneženih Lokvah

Foto: RSM Piran

Piranski taborniki Rodu Sergeja Mašere smo 22. in 23. marca zimovali na Lokvah nad Novo Gorico. Trije vodi MČ-jev in GG-jev, Sršenasti šmorenčki, DOO in Ogenjčki smo preživeli tri zabavne in igrive dni v zasneženi naravi.

Ob prihodu je bilo kar nekaj snega, niti premalo in niti preveč. Zvečer smo naredili palačinke, prvi dopoldan pa smo preživeli na snegu. Postavili smo

je čakala skica terena, nato pa smo si ogledali razstavo Trnovskega gozdu v bližnji stavbi.

Večer se je nadaljeval z igricami, predvsem mafijo. Presenetilo nas je tudi močno sneženje, ki ni ponehalo niti v nedeljo. Zaradi tega smo v nedeljo hitro pospravili svoje stvari in se odpravili domov, saj nikoli ne veš, kdaj te lahko zasneži. Bilo je super in nepozabno.

Mojca Žilavec

Kuharski izziv na Paškem Kozjaku

45 MČ-jev, 8 murnov in 17 spremeljvalcev Rodu Pusti grad Šoštanj se je 15. marca odpravilo na zimovanje na podružnično šolo Paški Kozjak. Imeli smo pravo zimovanje, saj so nas po poti do šole spremljali ogromni kupi snega. Prvi večer je otroke čakal že prvi izziv, saj so morali opraviti pristopni test za kuharja. Sledilo je izdelovanje kuharskih kap in nočni pohod z baklami. Naslednji dan dopoldne smo se kuharji ponovno zbrali in zmešali odlične sadne koktajle. Res so bili izvrstni! Sledilo je svečano kosilo in posladek s torto za 6. rojstni dan ene od udeleženk. Nato smo odšli na sankanje, kjer je bilo fantastično. Po večerji smo si sami pripravili sladice, ki

Foto: RPG Šoštanj

smo si jih privoščili kar med žuranjem v "disku". Imeli smo se super in že komaj čakamo naslednji izziv!

Petra Knap

GG race

Letošnji GG race je v soorganizaciji Rašiškega rodu in Rodu Črnega mrava potekal 16. marca v Sračji dolini v okolici Črnuč. Kljub podaljšani zimi smo tekmovanje uspešno izpeljali. Za višek je poskrbelo tudi sonce, ki nas je branilo pred mrazom. Tekmovanja se je udeležilo kar 30 ekip iz enajstih različnih rodov.

V Sračjo dolino smo prišli že ob sedmih zjutraj, da bi pripravili vso potrebno opremo. Ko stoji štabni šotor, vključno z mizami in klopmi ter s plapolajočo zastavo MZT, pridejo počasi prve ekipe, ki so začele s topotesti in vrisovanjem, nato pa so se pognale na

Foto: Mito Kristan

progo. Dan je potekal v enakomernem tempu; prijava ekip, topotesti in vrisovanja, štart na progo, zanimivi KT-ji ter na koncu po prihodu v cilj, topel sadni čaj. Zaradi toplote sonca nad nami so se zmrznjena tla talila in nastajalo je pravo blato, ki je bilo nočna mora za vse tiste junake v supergah. Po prihodu zadnje ekipe v cilj nas je čakalo še zadnje opravilo - vse skupaj pospraviti in vrniti nazaj na svoje mesto. Blato je poskrbelo za pravi trening, saj smo se dodobra namučili pri porivanju polnega kombija opreme čez blaten travnik, na katerem je kombi obtičal.

Matej Plestenjak

Foto: Jaka Pipan

MČ zimovanja na Gori Oljki

Tako, pa so za nami! Rod Jezerski zmaj je tudi letos organiziral štiri MČ zimovanja na Gori Oljki, na katerih se nam je pridružil tudi Rod Topli vrelec Topolšica. Udeležilo se ga je okoli 200 otrok. Na zimovanju so otroci spoznavali slovenske pravljice. Tako smo se podali v svet močnega Petra Klepca, peku iz Pekarne Miš Maš smo pomagali speči žemljice, detektiva Naočnik in Očalnik pa sta potrebovala pomoč pri razrešitvi grozno težkega taborniškega problema. Ob vsem tem pa so nas obiskali še Muca Copatarica, živahna Sovica Oka in krasen Cepeceptavček. Imeli smo se noro fajn, veliko smo ustvarjali, se naučili novih pesmic in pridobili kar nekaj taborniškega znanja. Se vidimo naslednje leto!

MČ tim

Foto: Leja Ocvirk

Foto: Žan Kuralt

Letošnje čistilne akcije Očistimo Kranj, ki smo jo začeli kranjski taborniki, se je udeležilo 2500 ljudi, ki jim ni vseeno za okolje in so na območju kranjske občine nabrali kar 100 kubičnih metrov odpadkov.

Namen akcije je prebivalce gorenjske regije osvestiti o preventivni skrbi za čisto okolje. Vsako leto se nam pridružijo tudi kranjski vrtci, osnovne in srednje šole, ki varstvo okolja tako spoznajo tudi praktično. Poleg kranjskih tabornikov (KR, RSO, RSŽ-ml, RZJ) so na akciji sodelovala mnoga društva in organizacije ter enote CZ MO Kranj, v prostorih katere smo se po akciji tudi podružili in podkrepili.

Pobiranju smeti so sledile številne dejavnosti na kranjskem Glavnem trgu. V EKO šotoru se je risalo na temo Ločevanje odpadkov je zakon, izbrali smo Naj smet, kjer je zmagala Kuhna, ki so jo mlajši člani RSŽ-ml sestavili iz najrazličnejših odpadkov. Tudi šotor z računalniškimi igravicami o ločevanju, za katere je poskrbela Komunala Kranj, je bil dobro obiskan. Prav tako letos niso manjkale palačinke, a se je Buldi iz RSO večkrat uštel pri štetju, tako da vam ne moremo izdati, koliko smo jih letos spekli.

Čajka

Potepanje Kraških viharnikov

Ko so se začeli pojavljati prvi zametki pomladi, smo taborniki iz Rodu kraških viharnikov zagrabili priložnost, da se nadihamo svežega zraka. Tako smo se v soboto, 23. 3. odpravili na potep po domačem mestu - Postojni.

Najprej smo se odpravili do gozdne učne poti, ki smo jo v lanskem letu ustvarili skupaj s Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo Postojna. Kljub mrzlemu

MČ-ji so zdaj dobili nalogo, da poiščejo skrite tabornike. In kdo so skriti taborniki? To so ljudje, ki na sebi nimajo rutke, a so se tisto sobotno dopoldne spremenili v tabornike. Skrivali so se po centru Postojne (po trgovinah, trafikah itd.), otroci pa so jih prepoznali po priponkah s črko T. Ljudje so bili pripravljeni sodelovati in z veseljem so malim tabornikom odgovarjali na vprašanje: "Ali si ti skriti

vremenu in burji so bili naši MČ-ji polni energije in so z veseljem opravljali zabavne naloge, povezane z gozdom. Sledila je malica, a potepa še ni bilo konec.

tabornik?" Naš potep smo zaključili še pred kosilom in z lepim spominom odšli domov.

RKV Postojna

Videti življenje skozi rožnate povoje

Besedilo: Nina Medved - Mjedved

“Dragi Pingvini! Vidova mamica mi je sporočila, da si je Vid zlomil nogo in bo nekaj dni počival v bolnišnici. Lepo bi bilo, da ga razveselimo z obiskom, kaj pravite? Dobimo se jutri ob 15.45 pred glavnim vhodom.”

Nejc je še enkrat prebral sms od Mihe. Potem je pripravil svoj šolski nahrbtnik, zamenjal nekaj učbenikov ter delovnih zvezkov in dodal še dve čokoladni ploščici. Danes ima na urniku med drugim tudi slovenščino in ker ni prebral knjige, ki so jo imeli za domače branje, je vedel, da učiteljica ne bo vesela. In če učiteljica ni vesela, tudi Nejc ni vesel, zato pa pride prav malo čokolade.

Ko je prišel v učilnico v drugem nadstropju, kjer je A razred ta dan začel pouk, ga je v prvi vrsti že čakala Tina, ki mu je veselo mahala:

“A si dobil sms od Miheja? Ubogi Vid! Sem mislila, da bi mu pripravili eno tako čestitko kot v filmih. Da bi hitreje ozdravel, pa vsi bi se podpisali in lahko bi mu prinesli tudi kakšne stripe, da mu ne bo dolgčas v bolnišnici, gotovo nima kaj početi.” Potem je iz torbe privlekla pisane liste iz kartona in pripravila bogat izbor pisal. Vendar je takrat vstopila učiteljica v razred in Nejc se je presedel na svoje stalno mesto v zadnji vrsti klopi.

V glavnem odmoru sta na hodniku poiskala Roka, ki je bil v C razredu in je bil Vidov sošolec. Tina je v tem času že uspela pripraviti voščilnico, ki je čakala samo še podpise fantov: na prvi strani je bil izrisan velik zelen slonček, ki je imel povit rilec z rožnatim povojem in v stripovskem oblaku je pisalo ‘Upam, da se boš kmalu boljše počutil!’ Najprej se je podpisal Nejc, potem pa še Rok, ki je slonu dorisal piratsko prevezo za oko z mrtvaško glavo in brke.

“Kaj mu bosta prinesla vidva? Moja babi je spekla super čokoladni biskvit, verjetno mu bo všeč, če dobi kak kos. Upam samo, da se ne bo posušil do jutri ...” Rok je predal voščilnico nazaj Tini.

“Jaz mu bom posodil nekaj stripov o Alanu Fordu.”

“Jaz pa sem že narisala čestitko. Joj, odmora bo konec, se vidimo jutri?”

In so že odhiteli v razrede.

Naslednji dan je padal dež, ki mu ni bilo videti konca. Ko so se vsi zbrali pred bolnišnico, so se napotili proti četrtemu nadstropju in dvanajsti sobi. Vid jih je pozdravil z nasmeškom:

“Hej, kaj pa vi tukaj? A nimamo vodovega srečanja šele jutri?”

Miha je prinesel nekaj stolov k postelji: “Seveda, ampak smo ta teden prestavili, da nam ne bi manjkalo niti en Pingvin.”

Tina mu je predala voščilnico in pobožala beli mavec, ki je težil Vidovo desno nogo.

“Kaj pa si sploh delal, da si si zlomil nogo?”

“Z rolerji sem delal skoke in eden se ni preveč posrečil. Ko bi me videli ... Bil sem vsaj en meter visoko v zraku, preden sem priletel na asfalt!”

“Trd je pristanek na realnih tleh, a ne?” Rok je odprl plastično posodo, v kateri je prinesel biskvit in ga ponudil najprej Vidu, potem pa ostalim članom voda.

“Imaš prav, ampak za pecivo od tvoje babice bi si bil še kdaj pripravljen kaj zlomiti!”

V luči sonca

Himna Zleta Velenje 1997

Zapisal: Gašper Cerar

C F C G

C F
V luči sonca z roko v roki,
C G
ob jezeru kot vanj potoki
C G
teče naša pot.
C F
V pesmi gozda odmev radosti,
C G
smeh in igra, kraj prostosti
C G
je naš smeh.

C F
Vetrnice veter nosi
C G
kot na nebu
C G
zvezde okrog nas.
C F
Ne poznamo tekme s časom,
C G
misel raste kot cvet v travi,
C G
ki želi v nebo.

REFREN:

F G C C7
Naj bo tale pesem himna vseh ljudi,
F G C C7
saj z naravo v slogi lepše se živi,
F G C Em Am
naj bo tale pesem sok prihodnosti
F G C
in spomin na tiste sončne dni.

C F
In ne daleč tu ob meni
C G
drobna iskra zate sveti
C G
v njenih se očeh.
C F
V ognju slišiš mojo prošnjo
C G
in srce, ki glasno bije
C A
le zaradi nje.

D G
Res ne daleč tu ob tebi
D A
drobna iskra zame sveti
D A
v tvojih se očeh.
D G
V ognju slišim tvojo prošnjo
D A
in srce, ki glasno bije
D D7
le zaradi nje.

G A D D7
Naj bo tale pesem himna vseh ljudi,
G A D D7
saj z naravo v slogi lepše se živi,
G A D F#m Hm
naj bo tale pesem sok prihodnosti
G A D
in spomin na tiste sončne dni.

2x:

D
Energija - v žilah sila
da ohranimo - ta svet
pred norostjo - pred bedaki
ker brez njih je - lažje ž'vet

G A D D7
Naj bo tale pesem himna vseh ljudi...

Foto: Iztok Hvala

14. april	Podloško orientacijsko tekmovanje	orientacijsko tekmovanje
	Športni center Gorica, Leskovec pri Krškem	use starostne kategorije
	Rok prijau: 14. 4., do 8:30	Cena: 15 €/ekipo; MČ brezplačno
	Kontakt: miha.yaklic@gmail.com	Rod Sivi dim Krško

20. april	17. taborniški feštival	druženje in delavnice
	Park Tivoli v Ljubljani	za use tabornike
	Kontakt: nouljan.ziva@gmail.com	MZT Ljubljana

20. april	Taborniški aktiviti	zabauno druženje
	Stolp Škrlovec pri Layerjevi hiši, Kranj	PP
	Kontakt: strazni.ognji@gmail.com	Rod stražnih ognjev Kranj

10.–12. maj	Pohorski izzivi	pohod in delavnice
	Šmartno na Pohorju	GG
	Rok prijau: 3. 5.	Cena: 20 €/osebo
	Kontakt: pohorski.izzivi@gmail.com	Rod Črno jezero Slovenska Bistrica

18. maj	Spust po Ljubljani	ekološko-kanuistično tekmovanje
	Livada, reka Ljubljana	PP in starejši
	Rok prijau: 13. 5. (nižja cena do 6. 5.)	Cena: 30 €/ekipo (20 €/ekipo), izposoja kanuja: 10 €
	Kontakt: rbs.rutka.net/spust, matej.radinja@gmail.com	Rod Bičkova skala Ljubljana

19. maj	Zlati treking	treking z orientacijo
	Logarska dolina	za vse starosti
	Rok prijau: 12. 5.	Cena: 10–20 €/osebo
	Kontakt: www.treking.si	adventurerace.si, RJZ Velenje

14.–16. junij	Državni mnogoboj	mnogoboj
	Mirna	use starostne skupine
	Rok prijau: 7. 6.	Cena: 18 €/osebo
	Kontakt: zts@guest.arnes.si	ZTS in Rod mirne reke Mirna

NOT-ova touarna sendvičev. Foto: Žiga Brenčič

Brez besed. Foto: SiNi

Nenavadna KT. Foto: RZŽ Žiri

Navihani Zmajčici na MČ zimovanju. Foto: Leja Ocvirk

Najlepši tip noči. Foto: Žiga Brenčič

Zadnja plat

Ureja: Nace Kranjc

Predavanje za tabornike. Foto: Žiga Brenčič

17. taborniški FESTIVAL

sobota 20. april v parku Tivoli med 10. in 14. uro
v mestu in naravi skačemo po travi.
Pridi tudi, če nisi tabornik!

Več kot 40 zanimivih

brezplačnih

delavnic

za otroke
in mlade

www.mz.tjv.si

adrenalinski
izzivi

lokalostrelstvo

mega pacman

nori
kemijski poskusi

